

Kaderbrief 2022 – 2026

INHOUD

I. INLEIDING	2
II. BELEIDSONTWIKKELINGEN.....	5
III. FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN	14
IV. OMBUIGINGSPROCES INCLUSIEF MEERJAREN-PERSPECTIEF	21
Bijlage.....	42
Regelgeving structureel en reëel evenwicht.....	42

Kaderbrief 2022 - 2026

I. INLEIDING

In het afgelopen jaar heeft het college gewerkt aan een serie bezuinigingen die noodzakelijk zijn om toekomstige tekorten te voorkomen of terug te dringen. In deze kaderbrief komen die voorgenomen maatregelen bij elkaar. De details over de geplande ombuigingen vindt u in hoofdstuk IV van de kaderbrief ("Ombuigingen inclusief meerjarenperspectief") waarin ook de motivatie van keuzes staat vermeld.

De grootste uitdaging is het vinden van balans tussen het nemen van ingrijpende maatregelen en het behouden van het karakter van onze Papendrechtse samenleving waarin het fijn wonen, werken en recreëren is. We buigen om, maar behouden (meer dan) de basis maatschappelijke infrastructuur en rekenen daarbij op de veerkracht van de samenleving.

Het college kiest voor:

- Een financieel perspectief op langere termijn, met sluitende begrotingen voor 2022 én 2023
- Verhoging van de lokale lasten om deze meer in evenwicht te brengen met het voorzieningenniveau.
- Creëren van ruimte om toekomstige investeringen mogelijk te maken.

We willen maatregelen nemen die een blijvend perspectief bieden aan onze samenleving. Daarvoor zijn structurele maatregelen nodig zodat de gemeente de ruimte maakt om Papendrecht toekomstbestendig te maken. Daarbij wordt vanzelfsprekend in alle zorgvuldigheid geprobeerd om de pijn – waar mogelijk – enigszins te verzachten. Dat kan bijvoorbeeld door te temporiseren in het doorvoeren van de ombuiging, of incidenteel geld in te zetten.

Het college ziet zich genooddaakt om het toekomstige tekort van 8 miljoen euro in 2026 (zoals toegelicht tijdens de vergadering van de raadscommissie van 29 maart jl.) om te buigen. De financiële duurzaamheid van Papendrecht is cruciaal en daarom wordt al geruime tijd gewerkt aan de ombuigingen. Sommige subsidies worden afgebouwd of zelfs gestopt en daarnaast zijn er ook separate voorstellen om de begroting sluitend te maken. Daarmee zijn we er nog niet. De voorgenomen maatregelen leveren vooralsnog onvoldoende besparingen op.

Lokale lasten

Het is niet alleen noodzakelijk om de jaarlijkse begroting in orde te maken, maar ook om financieel perspectief te kunnen bieden aan toekomstige ontwikkelingen. Het college heeft eerder aangegeven wat minder behoudend te begroten dan voorheen, maar wil tegelijkertijd de ogen niet sluiten voor de risico's die er wel degelijk zijn (zie ook de risicoparagraaf in hoofdstuk III ("Financiële ontwikkelingen")). Daarnaast zijn er ook nog autonome ontwikkelingen (beschreven in hoofdstuk III) die structureel financieel gedekt moeten worden.

Het college heeft daarom een keuze gemaakt die financiële rust biedt voor de langere termijn, dus niet alleen voor 2022. Hiermee wordt voorkomen dat ieder jaar weer (korte termijn) maatregelen nodig zijn. Een van de belangrijkste pijlers daarbij is de keuze die is gemaakt voor het verhogen van de lokale lasten. Het college heeft daarvoor de volgende argumenten:

- Onze voorzieningen zijn voor een middelgrote gemeente uitmuntend, maar de lokale lasten zijn laag (zoals eveneens toegelicht aan de raadscommissie op 29 maart jl.). Het verschil tussen uitgaven en inkomsten zal in de komende jaren aanzienlijk groter worden. Dit moet worden opgelost.
- Door de lokale lasten voor alle bewoners en bedrijven te verhogen, wordt de financiële pijn evenwichtiger verdeeld over de gemeente.
- Door eenmalig een vergaand besluit te nemen, wordt voorkomen dat meerjarig steeds correcties moeten worden doorgevoerd.

- Het biedt ruimte om na te denken over toekomstige ontwikkelingen en investeringen.

De keuze bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Opbouw van een reserve voor dekking van de kapitaallasten van toekomstige investeringen (egalisatiereserve kapitaallasten). Vanaf 2022 wordt hiervoor structureel € 0,6 mln. vrijgemaakt.
2. Het voorzieningenniveau – in de basis - op peil houden, ook al zijn hier op onderdelen al wel keuzes in gemaakt bij het ombuigingen pakket.
3. Waar mogelijk minder ingrijpende maatregelen te treffen bij die organisaties en instellingen waar wordt omgebogen. Dit wordt ook gedaan met incidentele middelen.
4. Verhogen van de lokale lasten met 15% per 2022. Daarmee komt Papendrecht rond het landelijk gemiddelde. In de praktijk betekent dit een gemiddelde verhoging van net geen € 10,- per maand per huishouden.

Varianten bieden mogelijkheden.

De ombuigingsvoorstellen zijn uitgewerkt in verschillende varianten waarbij de basisvariant zorgt voor een meer dan sluitende begroting. Dit samen met de zogenoemde plusvarianten biedt ruimte voor voorstellen of keuzes van de gemeenteraad.

Duurzaamheid

Zoals besproken met de raad, zijn alle ombuigingsvoorstellen getoetst op duurzaamheidsaspecten. Hierbij zijn zorgvuldige keuzes gemaakt. Dit betekende dat sommige voorstellen zijn aangepast en in een enkel geval zijn afgefallen. In de basis zijn de gekozen mogelijkheden voor 100% realiseerbaar.

Het college realiseert zich goed dat de voorgenomen maatregelen in deze Kaderbrief, op veel fronten ingrijpend zijn, maar we houden perspectief naar de toekomst toe. We denken echter dat met deze noodzakelijke maatregelen recht kan worden gedaan aan het behoud van het karakter van Papendrecht. Het totaalpakket maakt de gemeente sterk en toekomstbestendig.

Financiële status op hoofdlijnen

Hieronder wordt het financieel meerjarenperspectief weergegeven zoals dit volgt uit de in deze kaderbrief opgenomen financiële ontwikkelingen en ombuigingsvoorstellen.

Financieel meerjarenperspectief 2022-2025 bij toepassing van de basisvariant ombuiging					
indelingsvariant	2022	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo	€ -1.977.000	€ -3.423.000	€ -4.763.000	€ -6.050.000	€ -6.050.000
Ontwikkelingen	€ -864.000	€ -213.000	€ -566.000	€ -643.000	€ -2.190.000
begrotingssaldo gecorrigeerd	€ -2.841.000	€ -3.636.000	€ -5.329.000	€ -6.693.000	€ -8.240.000
Separate ombuigingsvoorstellen basisvariant					
Subsidies	€ 238.944	€ 275.810	€ 360.810	€ 395.810	€ 395.810
Economie	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000
Beheer openbare ruimte	€ 238.000	€ 353.000	€ 453.000	€ 453.000	€ 453.000
Zorgtaken voor kwetsbaren	€ 61.500	€ 70.800	€ 70.800	€ 70.800	€ 70.800
Sport	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Overhead / organisatie	€ 538.500	€ 576.500	€ 578.500	€ 576.500	€ 576.500
inkomsten verhogen	€ 21.500	€ 21.500	€ 21.500	€ 21.500	€ 21.500
financieel technisch	€ 1.070.500	€ 1.095.500	€ 1.140.500	€ 1.085.500	€ 1.005.500
Totaal separate ombuigingsvoorstellen	€ 2.204.944	€ 2.429.110	€ 2.661.110	€ 2.639.110	€ 2.559.110
Uitwerking Businesscase					
Businesscase fietsparkeren	€ 72.000	€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000
Businesscase cultuurplatform	€ -	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Businesscase ruimte en wonen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Businesscase lokale lasten	€ 1.743.000	€ 1.743.000	€ 1.743.000	€ 1.743.000	€ 1.743.000
Structurele dekking lasten toekomstige investeringen	€ -600.000	€ -600.000	€ -600.000	€ -600.000	€ -600.000
Begrotingsresultaat basisvariant	€ 578.944	€ 78.110	-€ 1.382.890	-€ 2.768.890	-€ 4.395.890

De financiële ontwikkelingen en risico's zijn uitgewerkt in hoofdstuk III. In hoofdstuk IV is een toelichting op de separate ombuigingsvoorstellen en de business case fietsparkeren en lokale lasten opgenomen. Afsluitend wordt een overzicht verstrekt van de financiële uitwerking van de verschillende varianten basis, basis + en basis++.

Proces

Uw raad geeft op basis van deze kaderbrief het college richting in de uit te werken ambities en uw zienswijze op gewenste budgetaanpassingen. De ontwikkelingen zijn in deze kaderbrief uitgewerkt. De financiële vertaling resulteert in een geactualiseerd meerjarenbeeld 2022 – 2026. Definitieve besluitvorming zal plaatsvinden bij behandeling van de begroting 2022 waarin bovenstaande uitkomst is verwerkt.

II. BELEIDSONTWIKKELINGEN

In dit hoofdstuk geven wij een breder beeld wat we het komende jaar zien aan beleidsontwikkelingen die op ons afkomen en waarop we ons moeten voorbereiden. Het zal geen limitatieve opsomming zijn, maar wel de meest relevante.

De landelijke economische vooruitzichten

Het CPB presenteerde in maart 2021 de meest recente macro-economische cijfers, medebepaald op de dan geldende stand van zaken van de coronacrisis en het verloop van de vaccinatiebeleid. Het CPB constateert dat in 2020 het reële bruto binnenlands product (bbp) is afgenomen met 3,7 procent; een historisch grote krimp als gevolg van de coronacrisis. Voor 2021 wordt een herstel verwacht met een economische groei van 2,2 procent van het bbp. In 2022 wordt er nog meer inhaalgroei verwacht met een economische groei van 3,5 procent. De particuliere consumptie blijft in 2021 nog laag en stijgt slechts 0,6 procent na een forse krimp van 6,4 procent in 2020. In 2022 stijgt de particuliere consumptie echter sterk en gaat terug richting het niveau voor de coronacrisis, mede door eerdere hoge besparingen van huishoudens en een forse stijging van de cao-lonen in de jaren 2020 en 2021 als doorwerkeffect van eerder afgesloten Cao's. De consumptieve bestedingen van de overheid stijgen met name hard in 2021, namelijk met 5,7 procent. Deze stijging komt voor een aanzienlijk deel door de financiële steunpakketten, die in de veronderstelling van de raming op 1 juli aflopen. In 2022 stijgen de overheidsbestedingen beperkt, met een verwachte groei van 0,2 procent. De verwachting is dat de werkloosheid licht stijgt naar rond de 4,7% eind 2022. Dit vooral vanwege herstructureringen bij bedrijven na afschaffing van de steunmaatregelen coronacrisis.

De geschetste macro-economische ontwikkeling is niet onbelangrijk omdat het enige indicatie geeft hoe de financiële ontwikkeling van het Rijk zich naar verwachting zal ontwikkelen. Voor nu kunnen we stellen dat wanneer de ontwikkeling zich voortzet dit positief zal zijn. Voor de gemeenten zal dit positief kunnen doorwerken in de algemene uitkering en in de discussie met het Rijk over de financiële positie van de gemeenten.

De financiële positie van de gemeenten in Nederland

De financiële positie van gemeenten in Nederland staat ernstig onder druk. De VNG, Provincies en ook de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) brengen de problematiek onder aandacht van het Rijk.

Financieel ervaren gemeenten klem te zitten. Enerzijds toetst de Provincie of gemeenten de kostenontwikkeling in het sociaal domein 'realistisch' ramen, wat betekent dat een realistische (stijgend) volumeontwikkeling in het meerjarenperspectief moet worden geraamd door gemeenten. Anderzijds compenseert het Rijk deze volumeontwikkeling nog niet structureel in de circulaires, waardoor gemeenten tegenover de stijgende kosten op grond van verslaggevingsvoorschriften eigenlijk geen stijgende inkomsten mogen ramen in het meerjarenperspectief. Met de provincie is afgesproken dat op basis van 2020 wel de extra bijdrage van het Rijk (€ 550.000) structureel mag worden meegenomen. Meer begroten op risico dus. Het wordt toegestaan door de provincie omdat de verwachting is dat het Rijk jaarlijks een deel zal compenseren, net zoals ook nu voor 2021 het geval is. Helaas blijft er per saldo nog steeds een tekort op het sociaal domein wat meerjarig oploopt.

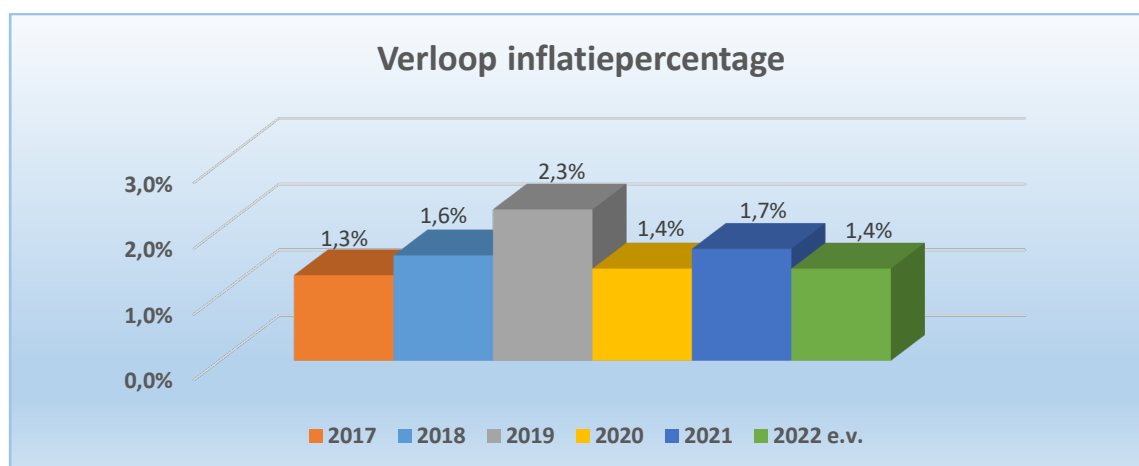
Naast de oplopende tekorten in het sociaal domein staan gemeenten ook voor grote opgaven als de omgevingswet en energietransitie. Ook op deze dossiers is het nog maar de vraag of het Rijk voldoende middelen aan gemeenten beschikbaar zal stellen. Omdat ook de autonome ontwikkelingen blijven doorlopen, dan is wel de conclusie dat de druk op de begroting fors is en blijft voor de komende jaren.

Recente rapporten en adviezen als 'Roeien met te korte riemen' van Berenschot in opdracht van de Provincie Zuid-Holland (3 maart 2021) en 'Rust Reinheid Regelmaat' over bestuurlijke en financiële verhoudingen tussen Rijk en decentrale overheden van het ROB (11 maart 2021) geven diepgaandere inzichten in de problematiek. Er wordt geconstateerd dat er sprake is van een disbalans tussen: taken, organisatie, bevoegdheden en bekostiging. Door deze disbalans is er te weinig ruimte voor decentrale overheden om zelf beleidskeuzes te maken en wordt hun slagkracht beperkt. Om te voorkomen dat de financiële problemen onbeheersbaar worden en de kracht van decentrale overheden verder wordt uitgehoud, moet de balans worden hersteld.

Het kabinet deelt het belang van medeoverheden te komen tot structurele oplossingen op het gebied van bestuurlijke en financiële verhoudingen, zodat medeoverheden voldoende middelen en bevoegdheden hebben om hun taken uit te voeren en in staat zijn een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaven.

Inflatiecijfer

Een belangrijke pijler voor de economie is de inflatie. De inflatie loopt na een verwachte stijging in 2021 de komende jaren op basis van de inschatting van het centraal planbureau bij de septembercirculaire 2020 weer licht af naar 1,4% voor 2022 en verder.

Uitgangspunten loon- en prijsstijging 2022 - 2026

Begrotingspost	2022	2023	2024	2025	2026
Exploitatiebudgetten ¹⁾	1,4%	1,2%	1,3%	1,4%	1,4%
Loonontwikkeling ²⁾	1,3%	1,5%	1,5%	1,8%	1,8%
Verbonden partijen ³⁾	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

1) spt-circulaire 2020 Consumentenprijsindex (cpi)

2) Spt.-circulaire 2020 Prijs overheidsconsumptie, beloning medewerkers

3) Gekozen voor een vast percentage i.v.m. verscheidenheid in verbonden partijen

Effecten coronavirus

Naast de macro-economische en maatschappelijke effecten is ook lokaal de impact van de coronacrisis merkbaar. Na de uitbraak van het virus kwamen veel bedrijfsactiviteiten in de gemeente stil te liggen of werden ernstig belemmerd in hun bedrijfsvoering. Wij volgen bij lokaal te nemen maatregelen nog steeds het rijksbeleid en de adviezen van de VNG. Voor individuele ondersteuning heeft het rijk al diverse steunpakketten in het leven geroepen. Het gemeentelijk accountmanagement werkt als centraal aanspreekpunt snel en adequaat en communiceert over landelijke regelingen, informatievoorziening en steunmaatregelen. Daarnaast zijn verhuurders van commercieel vastgoed benaderd met de oproep om ook coulant om te gaan met het innen van huurgelden.

De gemeente draagt met lokaal beleid bij om daar waar mogelijk de inwoners, ondernemers, maatschappelijk partners en verenigingen te faciliteren en te helpen initiatieven mogelijk te maken voor zover de regels dit toelaten. De initiatieven die zijn aangedragen tonen opnieuw de veerkracht van onze inwoners, maatschappelijk middenveld en ondernemers aan.

Verder hebben we conform de landelijke richtlijnen, bij aanvraag, uitstel van betaling verleend en is er coulant bij terugvorderingen. Daarnaast is besloten dat er afstel van huur plaatsvindt voor die ondernemers die een pand huren van de gemeente en die vanwege de lock down periode niet in staat zijn bedrijfsactiviteiten te verrichten. Datzelfde geldt voor de sportverenigingen, wat deels loopt via de reguliere Rijksregeling, is aan de BIZ-centrum een compensatie in de parkeerkosten verstrekt en vindt er geen inning van de leges voor terrassen van de horeca plaats gedurende de lock down periode.

Tenslotte hebben we voor die organisaties of verenigingen die geen gebruik kunnen maken van de Rijksregelingen een afwegingskader vastgesteld om te beoordelen of vanuit gemeentelijke middelen hulp kan worden aangeboden.

Ook wanneer de corona achter ons ligt zal er sprake zijn van een na-ijleffect. Daarop zullen wij als gemeente anticiperen en die maatregelen en ondersteuning bieden waar dit nodig is voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We blijven dit goed volgen.

Financiële compensatie door het Rijk

Bij de tweede concernrapportage 2020 is besloten de compensatie van het Rijk via de algemene uitkering te storten in de bestemmingsreserve corona. Hierbij is de afspraak gemaakt dat de bestemmingsreserve pas wordt aangesproken wanneer de lasten niet via de totale reguliere begroting kan worden opgevangen. In totaal ontvangt de gemeente Papendrecht over 2020 en 2021 een bedrag van € 2.018.000.

Op dit moment werken wij aan een coronabegroting waar op basis van concrete voorstellen en gekoppeld aan doelstellingen duidelijk wordt hoe wij de incidentele coronamiddelen gaan inzetten of al hebben ingezet. De plannen en initiatieven worden nog uitgewerkt. Tegelijkertijd zullen we rekening houden met de rechten die mogelijk nog door de verbonden partijen op dit budget wordt gelegd. Denk hierbij aan de WMO, WSW en Jeugd. Door deze aanpak bereiken we dat de middelen op basis van integrale afweging de juiste bestemming krijgt. We kijken hiermee vooruit en koppelen dit aan duidelijke activiteiten die bijdragen aan een breed maatschappelijk effect. De focus zal liggen op de komende versoepelingen en de mogelijke afbouw van de steunpakketten van het Rijk zodat we een goede vervolgstap kunnen zetten naar het "nieuwe" normaal. Wij zullen u hierover nader informeren binnen de reguliere P&C – cyclus.

Ontwikkelingen Sociaal Domein

Op 26 januari 2021 heeft de gemeenteraad het Kompas Sociaal Domein vastgesteld. In dit Kompas staat onze visie op het sociaal domein om te werken aan een gezond, veilig, sterk, sociaal en inclusief Papendrecht waar alle inwoners de ruimte hebben om mee te doen. De concrete uitvoering van het Kompas Sociaal Domein wordt jaarlijks uitgewerkt in uitvoeringsagenda's. Door met een jaarlijkse uitvoeringsagenda te werken, spelen we beter en sneller in op (innovatieve) ontwikkelingen in de samenleving, veranderende wet- en regelgeving en veranderende financiële omstandigheden. Zo wordt concreet invulling gegeven aan thema's zoals mantelzorg, langer zelfstandig wonen voor ouderen, de aanpak personen met verward gedrag en de subsidie-afspraken met Sterk Papendrecht.

Het Kompas Sociaal Domein is vormgegeven aan de volgende viertal ontwikkelijnen:

Ontwikkellijn 1: Intensivering transformatie binnen het sociaal domein

Ontwikkellijn 2: Doorbouwen op een stevige sociale basis

Ontwikkellijn 3: Preventief werken

Ontwikkellijn 4: Iedereen kan meedoen

In het Kompas Sociaal Domein hebben wij ook een veelheid aan lopende ontwikkelingen benoemd binnen het sociaal domein. Rode lijn in deze ontwikkelingen zijn de hoge kosten die gepaard gaan met

de uitvoering van onder meer de Participatiewet, Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning. Als gevolg van de Coronacrisis verwacht het SCP dat de komende maanden en jaren er een groter beroep zal worden gedaan op ondersteuning, waaronder (bijzondere) bijstand, geestelijke gezondheidszorg en schuldhulpverlening. Hierbij ziet het SCP dat de effecten van de Coronacrisis zich opstapelen bij mensen met een lage sociaaleconomische positie en pleit daarom tot een herstelbeleid. Wij zullen dit nauwlettend blijven volgen.

Kwetsbare ouderen

Het langer thuis wonen van kwetsbaren, met name ouderen, is een vraagstuk in Papendrecht dat leeft onder inwoners. Te meer, omdat Papendrecht te maken heeft met een dubbele vergrijzing. Deze toenemende vergrijzing vraagt om een inspanning van gemeentelijke zijde, onder andere omdat de druk op de Wmo voorzieningen toe zullen nemen maar het ook iets vraagt van bijvoorbeeld voorzieningen in de buurten nabij ouderencomplexen, andere woonvormen, mantelzorgondersteuning en dagbesteding. Ons uitgangspunt is dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig, passend en veilig kunnen blijven wonen. In 2021 stellen we een actieagenda "Langer zelfstandig wonen voor ouderen" op, waarin samen met partners op het gebied van wonen en zorg onze opgave in beeld is gebracht en acties geformuleerd zijn voor de korte en lange termijn.

Tekorten Jeugdhulp

Papendrecht staat niet alleen in haar vraagstuk rondom de kosten die gepaard gaan met de uitvoering van de Jeugdwet. In december 2020 bleek uit het onderzoek van AEF dat gemeenten jaarlijks zo'n € 1,7 miljard meer uitgeven aan de jeugdhulp dan dat ze aan middelen ontvangen. Ook werd duidelijk dat gemeenten relatief weinig mogelijkheden hebben om binnen de huidige kaders zelf het tekort terug te dringen. Aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek is met het Rijk de afspraak gemaakt in overleg te treden over de noodzaak dat het kabinet gemeenten hierin tegemoet zou komen. Daarnaast zijn Rijk en gemeenten gezamenlijk een traject ingegaan waarin ze werken aan verbeteringen van het jeugdhulpstelsel. Gelet op het ontbreken van concreet perspectief en uitstelgedrag van het Rijk heeft het VNG-bestuur besloten om voor de inzet van arbitrage te kiezen. In afwachting van de uitkomsten van deze arbitrage en de kabinetsformatie is de verwachting dat er nog even onzekerheid blijft. In de tussentijd wordt de nodige inspanningen gepleegd in regionaal verband en op lokaal niveau. In regionaal verband gaat het hierbij vooral om de Inkoop Jeugdhulp voor 2022 en verder en op lokaal niveau aan de hand van de jaarlijkse Uitvoeringsagenda Jeugd(hulp).

Doorontwikkeling van de regionale samenwerking

Op 21 januari 2021 is een principe besluit genomen om de samenwerking binnen de Drechtsteden op een andere manier voort te zetten. De afspraak betreft op hoofdlijnen dat (i) in het kader van gedeeld eigenaarschap de huidige Gemeenschappelijke regeling (GR) wordt omgebouwd naar een klassieke GR voor de sociale dienst en (ii) voor de overige dochters van de Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GRD) in principe wordt gekozen voor een servicegemeente vanuit Dordrecht met zakelijke dienstverleningsovereenkomsten. De afspraken betreffen dus de samenwerking op het sociaal domein en op het gebied van de overige taken. Deze trajecten zijn met elkaar verbonden. De aanpassingen verlopen in vrijwel parallelle processen. De bedoeling is dat per 1 januari 2022 gestart wordt met de nieuwe vorm van samenwerking en dat 2021 het jaar van de implementatie is. Naast zorgvuldigheid over de uitvoering (kwaliteit boven snelheid), de kwalitatieve verbeteringen op inhoud, het bereiken van meer lokale sturing en maatwerk zijn ook de financiële consequenties van belang. Over de voortgang wordt u separaat geïnformeerd.

Armoede en schulden

Door de per 1 januari 2021 gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening heeft de gemeente de taak om het vroeg signaleren van schulden actief op te pakken om inwoners tijdig adequaat ondersteuning te kunnen bieden. Vanuit het Rijk zijn voor deze nieuwe taak geen extra middelen beschikbaar gesteld. De SDD en Sterk Papendrecht gaan gezamenlijk met ons invulling geven aan deze taak rondom vroeg signalering. Als gevolg van de Coronapandemie is de verwachting dat het aantal inwoners dat financiële problemen heeft zal toenemen. Samen met de uitvoerende partijen zal deze ontwikkeling nauwlettend worden gevolgd en, waar nodig, bekeken worden of extra intensivering noodzakelijk is.

Nieuwe wet inburgering

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. De beschikbare Rijksmiddelen bieden voldoende ruimte, maar de financiële kaders kunnen door de wisselende taakstelling huisvesting statushouders (tijdelijk) onder druk staan. Lokaal en regionaal is de inzet de nieuwe taken uit te voeren binnen de middelen die wij daarvoor van het Rijk gaan ontvangen.

Kostenverdeelsleutels Sociale Dienst Drechtsteden

Bij de totstandkoming van het financieel kader Sociale Dienst Drechtsteden in 2020 is door het Drechtstedenbestuur besloten, dat de set kostenverdeelsleutels voor de SDD aan herziening toe is. Bestuurlijke besluitvorming over de herziening van de kostenverdeelsleutels wordt verwacht in het tweede halfjaar 2021. Dit kan zowel een positief als een negatief effect hebben op de gemeentelijke begroting.

Nationaal Programma Onderwijs

In februari 2021 is het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) aangekondigd als instrument om achterstanden door corona in te lopen. Voor het NPO is € 8,5 miljard vrijgemaakt. Het overgrote deel van de middelen is voor de scholen bestemd om in de komende twee schooljaren (2021-2022, 2022-2023) achterstanden terug te dringen. Gemeenten zullen vanuit het NPO ook middelen ontvangen om op gemeenteniveau witte vlekken in het aanbod op te vullen. Hoeveel middelen de gemeente zal ontvangen is nog niet bekend. Wanneer dit bekend is en op welke wijze zal binnen de reguliere P&C – cyclus op deze middelen een claim gelegd worden.

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

In de tweede helft van 2021 met een doorloop naar 2022 wordt een nieuw Integraal Huisvestingsplan opgesteld. Bij de totstandkoming van dit plan nemen wij de effecten van nieuwe wetgeving op het gebied van onderwijshuisvesting mee. De verwachting is dat de wet ertoe leidt dat gemeenten en schoolbesturen de kwaliteits- en duurzaamheidsopgaven die er liggen voor hun schoolgebouwen integraal kunnen aanpakken. Dit vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling en waarbij geldstromen gemakkelijker gecombineerd kunnen worden. Gemeenten worden verplicht om een integraal huisvestingsplan voor het onderwijs op te stellen. De verwachting is dat de wetswijziging op z'n vroegst 2023 ingaat.

Haalbaarheidsonderzoek VO-scholen

Op 1 oktober 2020 heeft u ingestemd met het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een toekomstbestendige huisvesting voor de VO-scholen op de locaties Vijzellaan en Van der Palmpad.

Het haalbaarheidsonderzoek richt zich primair op het onderzoek naar de haalbaarheid van de huisvesting van de scholen op de locaties, een uitwerking op het gebied van samenwerking beroepsgericht onderwijs en sport en op hoofdlijnen de financiën. Daarnaast zal er tevens secundair inzicht worden gegeven in de realisatiekansen van woningbouw, maatschappelijke voorzieningen zoals (recreatieve) sport en groen/water.

Over de toekomstige huisvesting voor het voortgezet onderwijs wordt steeds stapsgewijs een besluit genomen. Naar verwachting zal het onderzoek in september 2021 in de raad worden behandeld. Dat betekent weer een go/no go moment. Mocht de raad beslissen tot een go, kan het onderzoek worden uitgewerkt in concrete projectvoorstellen, waarbij er nog diverse beslismomenten zullen volgen.

De financiële druk op de begroting is indicatief tussen € 1,5 mln. en € 2,0 mln. per jaar waarvoor nog geen dekking aanwezig is. Er zijn dus naar de toekomst toe financiële maatregelen nodig. De opgestarte ombuigingsoperatie en de keuzes die daarbinnen gemaakt worden geven mogelijkheden dit tekort te dekken.

Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid

Op basis van internationale gerechtelijke uitspraken en het landelijke Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid, heeft de gemeente Papendrecht besloten om het aantal

woonwagendstandplaatsen niet verder af te bouwen. Daarnaast is besloten om de wensen en ruimtelijke mogelijkheden voor uitbreiding van het aantal woonwagendstandplaatsen op een of meerdere locaties in Papendrecht te onderzoeken. Dit is ook bekrachtigd in het Papendrechts Woonplan 2020-2030. We verwachten dat het rijk op korte termijn komt met een aanvullende handreiking op het Beleidskader. Daarmee willen we in de aankomende periode verdere invulling geven aan het gemeentelijk woonwagend- en standplaatsenbeleid waaronder ook de zoektocht naar een of meerdere locaties in Papendrecht. Momenteel is er nog geen zicht op eventuele benodigde financiële middelen.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet staat vooralsnog gepland voor 1 januari 2022, alhoewel we serieus rekening moeten houden met een nieuw uitstel. De reden daarvan is vooral gelegen in de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), die naar verwachting aan het einde van dit jaar nog niet op orde is.

Inmiddels is de Omgevingsvisie vastgesteld. Voor 2022 staat de eerste herziening van de omgevingsvisie gepland, gericht op de doorwerking van de besluitvorming in het kader van de Regionale Energiestrategie en de Transformatievisie.

In 2022 zal het Omgevingsplan 1.0 voor twee gebieden ter vaststelling worden voorgelegd. In de komende jaren zullen we de ervaringen met dit Omgevingsplan 1.0 gefaseerd uitrollen over het hele grondgebied van Papendrecht.

Wanneer in 2022 het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) operationeel is gaan we stapsgewijs onze digitale dienstverlening in het fysieke domein verder uitwerken zodat steeds meer meldingen en aanvragen ook digitaal kunnen worden afgehandeld.

Voor de ondersteuning van participatie als belangrijk dragend instrument van de Omgevingswet, is een tool ontwikkeld. In 2022 gaan we de ervaringen hiermee evalueren.

Gekoppeld aan de invoering van de Omgevingswet, wordt ook de wet Kwaliteitsborging ingevoerd. Deze wet heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren. De invoering van deze wet, in combinatie met de invoering van de omgevingswet, zal grote gevolgen hebben voor het proces van bouwen en vergunningverlening. Zo zullen private kwaliteitsborgers toezicht houden op het bouwproces en zal de aansprakelijkheid van aannemers worden verruimd. Het bouwproces zal moeten worden ingericht volgens toegelaten instrumenten en zal in sommige gevallen geen vergunningsplicht meer gelden maar een meldingsplicht.

Energie akkoord

De VNG heeft in 2019 ingestemd met de uitvoering van het Nationaal Klimaatakkoord met als randvoorwaarden:

- De energietransitie is haalbaar en betaalbaar voor de samenleving;
- Gemeenten krijgen de juiste bevoegdheden om hun regierol te kunnen uitvoeren;
- Gemeenten krijgen een vergoeding voor de toename in uitvoeringslasten.

In het rapport van Andersson Elffers Felix (AEF, september 2020) 'Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 – 2030' worden nieuwe en geïntensiverde taken voor de gemeenten geïdentificeerd om het klimaatakkoord uit te voeren. In het rapport 'Van Parijs naar praktijk' (januari 2021) heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) bevestigd dat de AEF-calculaties een goede uitgangsbasis zijn, in ieder geval voor de periode tot 2024.

Komende tijd zal beter in beeld worden gebracht wat lokaal en regionaal nodig is om de ambities te realiseren. Er wordt gekeken naar welke activiteiten in de komende jaren geïntensiveerd moeten worden of welke activiteiten nu nog niet uitgevoerd worden, maar in de nabije toekomst wel. We richten ons hierbij op de periode van 2022 tot 2026. Hierbij is het belangrijk de huidige beleidsambities en beleidskaders, samen met corresponderende activiteiten en benodigde capaciteit in beeld te krijgen.

Met deze uitwerking brengen we nader in beeld:

- Welke capaciteit en middelen momenteel beschikbaar zijn én welke activiteiten worden uitgevoerd om de beleidsambities te realiseren;
- Welke aanvullende of geïntensiveerde activiteiten de komende jaren uitgevoerd moeten worden én welke capaciteit en middelen hiervoor nodig zijn; en
- We kijken hierbij naar capaciteit en middelen binnen het team RO en binnen de overige teams van de gemeentelijke organisatie.

Het ROB adviseert het Rijk de uitkomsten van het onderzoek over te nemen en aanvullende middelen beschikbaar te stellen als een specifieke uitkering in het gemeentefonds. Wanneer duidelijk is of dit het geval is, zal de relatie worden gelegd met bovenstaande problematiek. Als hiernaast extra middelen nodig zijn zal dit via de kadernota 2023 worden aangevraagd.

Transitie naar een duurzame samenleving

De komende jaren ligt er een enorme opgave om Nederland duurzaam te maken. Tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een overgang naar een circulaire economie zijn hierbij essentieel. Heel Nederland is aan zet. Inhoudelijke afspraken waar ook bedrijfsleven en maatschappelijke partijen verantwoordelijkheid voor dragen, zijn in 2019 vastgelegd in het Klimaatakkoord. Een duurzaam Nederland vereist dus een fundamentele verandering in denken en doen. Als we over verduurzaming spreken, dan hebben we het over een heel scala aan maatregelen. Van aardgasvrije wijken en duurzaam opgewekte stroom naar het afbouwen van gebruik van fossiele brandstoffen. Van het klimaatbestendig maken van steden en dorpen en van meer aandacht voor natuur en biodiversiteit naar het gebruik van circulaire materialen, enzovoorts.

De regio Drechtsteden werken aan de Regionale Energiestrategie (RES), waarin doelstellingen worden opgenomen over het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving richting 2030 en verder. Om dit te bereiken zullen we ons energieverbruik sterk moeten verminderen en zal alle energie die wij met z'n allen verbruiken duurzaam moeten worden opgewekt, uit hernieuwbare bronnen. Dat betekent een aardgasvrije verwarming van de woningen, duurzaam opgewekte elektriciteit en geen gebruik van fossiele brandstoffen meer.

Met de Regionale Energiestrategie zal de regio Drechtsteden op 1 juli 2021 aan het Rijk een bod doen voor de hoeveelheid duurzame energie die in deze regio zal worden opgewekt. Daarnaast moet de gemeente uiterlijk eind 2021 voor iedere wijk een warmteplan hebben opgesteld waarin het tijdspad wordt opgenomen welke wijk wanneer van het aardgas af gaat. Voor buurten die voor 2030 aan de beurt zijn, wordt aangegeven wat de duurzame energiealternatieven zijn. Woonkracht10 en HVC spelen een cruciale rol en zijn de komende jaren – met rijks subsidie - de startmotor in Papendrecht van het aardgasvrij-maken van de eerste woningen.

Daarnaast is het beleid van de gemeente gericht op projecten om energie te besparen. Zo worden er diverse duurzame buurtacties gefaciliteerd, waarbij inwoners kunnen deelnemen aan collectieve inkooptrajecten voor energiebesparende maatregelen aan de woning. Na een aantal succesvolle acties voor woningeigenaren, die met RRE-subsidie zijn uitgevoerd, is voor 2021 en 2022 wederom subsidie verstrekt door het Rijk (RREW-subsidie) voor het stimuleren van kleine energiebesparende maatregelen. Deze keer worden de acties ook nadrukkelijk op huurders gericht.

Op het gebied van mobiliteit anticipeert de gemeente op een verwachte exponentiele groei van elektrische voertuigen door een strategie te ontwikkelen voor het kunnen meegroeien in de behoefte aan laadvoorzieningen in het openbaar gebied.

De eigen voorbeeldrol neemt de gemeente serieus. Het streven is om richting 2030 grote stappen te zetten richting een klimaat neutrale gemeentelijke organisatie. Op het gebied van klimaatbestendig handelen heeft de gemeente al goede stappen gezet door het opnemen van eisen (voor het vasthouden van regenwater op de plek waar het valt) in het vernieuwde GRP, door klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte als uitgangspunt te nemen bij reconstructies en door veel energie te steken in het activeren van een netwerk van betrokken inwoners en partijen uit de samenleving die bij willen dragen aan het vergroenen van Papendrecht.

Bodembescherming - OZHZ

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal een groot deel van de taken in het kader van de Wet bodembescherming overgaan van de provincie naar de gemeente. Vanuit het gemeentefonds zal worden bijgedragen aan de kosten hiervan. Deze taken worden momenteel al door de OZHZ uitgevoerd namens de provincie. Het is nog allerminst zeker of kosten hiervan vanuit het gemeentefonds volledig zullen worden vergoed. Dit zou kunnen betekenen dat aanvullende bijdragen vanuit de gemeente nodig zijn wanneer hetzelfde niveau van vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt gehandhaafd.

Organisatieontwikkeling

De ontwikkeling van de organisatie is een continu proces. In 2020 is - binnen de mogelijkheden van de coronamaatregelen - gewerkt aan het vormgeven van de nieuwe structuur, het werken in de matrixorganisatie en het werken met veel teams. In de eerste helft van 2021 vindt een evaluatie van de organisatieverandering plaats. Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie kan - waar nodig - een wijziging/ verbetering in het organisatiemodel en/of de werkwijze(n) plaatsvinden. Ook het proces ombuigingen heeft naar alle waarschijnlijkheid de komende jaren gevolgen voor de organisatie en de wijze waarop medewerkers geacht worden te handelen. Ook kan het betekenen dat ambities moeten worden bijgesteld.

De agenda organisatieontwikkeling voor 2021 en 2022 bestaat onder andere uit het verbeteren van processen en implementeren van nieuwe werkwijzen binnen de teams, het vormgeven van de externe oriëntatie, het versterken van het programmatisch werken, het vertalen van de gevolgen van grote trajecten naar de organisatie en de wijze waarop mensen in de organisatie moeten handelen (transformatie sociaal domein, omgevingswet etc.), het bezetten van formatie daar waar plaatsen door externe mobiliteit vacant zijn geworden en het starten met een strategische personeelsplanning (SPP). Deze agenda wordt naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie van de organisatieverandering én de uitkomsten van het proces ombuigingen bijgesteld c.q. aangevuld. Naast het in 2020 gestarte leiderschapstraject voor leidinggevenden, start in 2021 ook een medewerkersprogramma gericht op continu inspireren, leren en verbeteren.

Herijking gemeentefonds

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in februari 2021 mede namens de staatssecretaris van Financiën de adviesaanvraag ingediend bij de Raad voor het Openbaar bestuur betreffende het nieuwe verdeelstelsel gemeentefonds. De afgelopen twee jaar hebben de fondsbeheerders samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gewerkt aan de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. Een nieuwe verdeling is nodig omdat de huidige verdeling niet meer goed aansluit bij de kosten van gemeenten. Dit geldt vooral voor het sociaal domein. Daarnaast is de manier waarop de verdeling rekening houdt met de verschillen in eigen inkomsten tussen gemeenten sinds 1997 niet meer geactualiseerd. Ook bestaat er al langer de behoefte de verdeling eenvoudiger te maken.

Het ROB heeft op 29 maart jl. nadere vragen gesteld aan de Minister. Met de vragen wil de Raad meer inzicht krijgen in de inhoudelijke onderbouwing van de verdeling. De vragen betreffen de totstandkoming van het model, de techniek en de uitkomsten die onvoldoende aansluiten bij de ervaren kosten van gemeenten. De fondsbeheerders hebben in reactie op deze vragen besloten tot een nadere analyse. De VNG zal nauw bij dit vervolgonderzoek betrokken zijn. De minister verwacht begin juni 2021 met een nieuw voorstel te komen wat ter advisering wordt voorgelegd aan de ROB.

Wanneer de adviesaanvraag aan de ROB is afgerond, en ook de VNG om advies wordt gevraagd, zal de VNG via onlinebijeenkomsten gemeentebestuurders consulteren. Dit is nu tot na de zomer 2021 uitgesteld.

De invoering van de nieuwe verdeling verschuift naar 1 januari 2023. Een zorgvuldige en geleidelijke invoering van de nieuwe verdeling is van belang vanwege de directe gevolgen op de gemeentelijke

inkomsten via het gemeentefonds. Op basis van de huidige informatie ontstaat er voor de gemeente Papendrecht een nadeel van € 3,-- per inwoner. Met betrekking tot de integratie uitkering beschermd wonen (apart volgbaar) wordt ook een korting verwacht van € 3,-- per inwoner.

Aangezien het sociaal domein nog volop in beweging is, willen de fondsbeheerders de nieuwe verdeling in aanloop naar uitkeringsjaar 2027 integraal evalueren. Die evaluatietermijn beoogt recht te doen aan het gegeven dat gemeenten zich in verschillende fasen van de transformatie van het sociaal domein bevinden en dat de kosten van gemeenten zich als gevolg daarvan de komende jaren nog zullen uitkristalliseren. De evaluatie is primair gericht op de veronderstellingen in het sociaal domein, maar zal zo nodig ook betrekking hebben op het klassiek domein. De evaluatie zal in 2025 starten zodat gemeenten tijdig duidelijkheid hebben over het verdeelmodel vanaf 1 januari 2027, vier jaar na invoering van onderhavig verdeelvoorstel.

III. FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

In dit hoofdstuk zijn verwachte ontwikkelingen financieel vertaald. Niet alles wat op ons afkomt is direct beïnvloedbaar. Hierbij kan gedacht worden aan eerdere besluitvorming, areaaluitbreiding, bijdragen verbonden partijen en financiële gevolgen van het rijksbeleid. Daarnaast kan beleidsintensivering ook om extra middelen vragen. In deze kaderbrief zijn, gezien de financiële positie en de onduidelijkheid rondom het effect van de coonmaatregelen, geen beleidsintensiveringen opgenomen waarvoor geen dekking beschikbaar is. Gekozen is vooralsnog uit te gaan van stand beleid.

In onderstaande tabel is een overzicht van de bijstelling als gevolg van autonome ontwikkelingen opgenomen. Onder de tabel worden deze toegelicht.

	+/- voordeel begrotingsresultaat; '-/- = nadeel begrotingsresultaat				
Financiële ontwikkeling	2022	2023	2024	2025	2026
Begroting VRZHZ 2022	€ 18.000	€ 19.000	€ 20.000	€ 21.000	€ -28.000
Begroting OZHZ	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -10.000
Concept begroting 2022 DG&J	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 38.000
Concept begroting 2022 Soj	€ -248.000	€ -124.000	€ -124.000	€ -124.000	€ -274.000
Concept begroting 2022 Drechtwerk	€ 70.000	€ 70.000	€ 82.000	€ 65.000	€ 55.000
Concept begroting 2022 GRD (excl. SDD)	€ -288.000	€ 88.000	€ 78.000	€ 88.000	€ -22.000
ICT verandert	€ -	€ 162.000	€ 162.000	€ 162.000	€ 162.000
Begroting 2022 SDD	€ -198.000	€ -522.000	€ -668.000	€ -780.000	€ -1.536.000
Algemene uitkering - t/m mrt. Circulaire 2021	€ 108.000	€ 184.000	€ 254.000	€ 289.000	€ 289.000
Onderwijs en Arbeidsmarkt	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000
Projectkosten huisvesting VO	€ -100.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Stichting Vrienden van de Noordhoekse Weidemolen	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Inflatiecorrectie OZB	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 100.000
Personen met Verward gedrag	€ -65.000	€ -70.000	€ -	€ -	€ -
Dekking algemene reserve	€ 65.000	€ 70.000	€ -	€ -	€ -
Recreatie en cultuurholding (RCH)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -30.000
Indexatie huur RCH	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000
Herziening baggeren	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
Invasieve exooten	€ -30.000	€ -30.000	€ -16.500	€ -16.500	€ -16.500
Onderhoud beeldende kunst	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000
Verlaging storting onderhoudsvoorziening waterbuspontons	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
Areaaluitbreiding	€ -25.000	€ -50.000	€ -137.500	€ -137.500	€ -137.500
Rentemutatie GREX	€ 15.000	€ 180.000	€ -8.000	€ -	€ -
Actualisatie mobiliteitsplan	€ -40.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Innovatief Personenvervoer Over Water	€ -10.000	€ -10.000	€ -	€ -	€ -
Acquisitie organisatie Deal!	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000
Kapitaallasten investeringsprogramma (fysiek)	€ -6.000	€ -50.000	€ -78.000	€ -80.000	€ -80.000
Rattenbestrijding	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000
Dekking riolering	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Indexatie subsidies	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -45.000
Prijsstijgingen algemeen 2026	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -141.000
Loonontwikkeling	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -384.000
Zorgregisseur	€ -72.000	€ -72.000	€ -72.000	€ -72.000	€ -72.000
Dividend Stedin	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	€ -864.000	€ -213.000	€ -566.000	€ -643.000	€ -2.190.000

Begroting 2022 VRZHZ:

De begroting 2022 van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid 2022 laat meerjarig een positief beeld zien ten opzichte waar wij rekening mee gehouden hebben. Over 2026 hebben we de inflatiestijging ten op zichte van het jaar 2025 toegepast.

Begroting 2022 OZHZ:

De begroting 2022 van de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid laat met uitzondering van 2026 op dit moment geen effect zien op de meerjarenbegroting. Over 2026 is er sprake van inflatiecorrectie ten opzichte van 2025.

Begroting 2022 DG&J:

Op basis van de conceptbegroting 2022 hoeft de gemeentelijk begroting niet aangepast te worden. In 2026 is de jaarlijkse ophoging van de stelpost inflatie meegenomen.

Conceptbegroting 2022 Soj

In de begroting 2022 is een aantal scenario's geschetst in de ontwikkeling van gemeentelijke bijdragen aan de Soj. In deze kaderbrief hebben we rekening gehouden met het financieel kader inclusief realisatie taakstellingen en het ingroeimodel voor het loslaten van de solidariteit (scenario 1). De voorspelbaarheid van volumeontwikkelingen met bijbehorende budgetten wordt naar mate we verder in de tijd komen kleiner. Ook kunnen de kosten die gemoeid gaan met de inzet fors fluctueren door inzet van specialistische jeugdhulp met verblijf. Verder is het financieel effect van COVID-19 op het sociaal domein nog onduidelijk. Daarom is evenals vorig jaar gekozen voor een stelpost volumeontwikkeling. Bij het bepalen van de omvang van de stelpost hebben we rekening gehouden met de bijdrage volgens scenario 2 constant (begroting Soj). Dit houdt in dat 2021 als basis geldt inclusief de geactualiseerde afbouw van solidariteit vanuit de jaarrekening 2020 van de SOJ. Deze gezamenlijke posten leiden tot een nadeel. In 2026 is in de ophoging van de stelpost ook de aanvullende inflatie meegenomen.

Conceptbegroting 2022 Drechtwerk

Op basis van de conceptbegroting 2022 daalt de gemeentelijke bijdrage vanaf 2022. Dit geeft voor 2022 een voordeel van € 70.000. Ook de jaren erna levert de mutatie in de bijdrage in het verliessaldo van Drechtwerk eveneens een positief beeld.

Conceptbegroting 2022 GRD (Excl. SDD) en ICT verandert

Op basis van de conceptbegroting 2022 wordt rekening gehouden met een lagere bijdrage aan de GRD. Dit betreft met name structurele effecten van de transitie ICT en een lagere bijdrage SCD. Het aandeel van de incidentele bijdrage project- en transitiekosten ICT Verandert over 2022 hebben wij ten laste van de exploitatie gebracht. Daarmee houden we de reservepositie op peil. Met betrekking tot ICT verandert volgt separate besluitvorming. Indien mocht blijken dat in 2022 de bijdrage aan de project – en transitiekosten ICT verandert niet opgevangen kan worden kan in aansluiting op de separate besluitvorming een beroep gedaan worden op de algemene reserve. De voorliggende voorstellen bijten elkaar niet. In 2026 is de ophoging van de stelpost inflatie meegenomen.

Conceptbegroting 2022 SDD

In de meerjarenraming 2022-2025 van de SDD wordt voor de ontwikkeling van de bijdrage van de gemeenten rekening gehouden met verschillende scenario's. In deze kaderbrief is rekening gehouden met het groene (realistische) scenario. Dit scenario geeft een lagere (gecumuleerde) groei van 2% ten opzichte van het zogenaamde gele scenario (basis scenario).

Het is belangrijk om te beseffen dat onder de huidige ontwikkelingen in onze samenleving (de gevolgen van de coronacrisis, de toeslagenaffaire, etc.) de omvang van het sociaal domein zal toenemen, waarbij de voorspelbaarheid van volumeontwikkelingen met bijbehorende budgetten moeilijker wordt naarmate we verder in de tijd komen. In de lijn van vorig jaar wordt ook een stelpost voor volumeontwikkeling opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van het gele scenario.

Algemene uitkering

De meicirculaire 2021 is nog niet bekend. Wel al rekening gehouden met de structurele doorwerking in de algemene uitkering tot en met de maartcirculaire 2021.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Dit betreft een onderdeel van het uitvoeringsprogramma economie om onderwijs en instroom op de arbeidsmarkt te bevorderen. Bij het opstellen van de vorige begroting en de uitwerking van de ombuigingen is abusievelijk geen rekening gehouden met deze activiteit. Daarvoor vindt nu een correctie plaats.

Projectkosten huisvesting VO

In de begroting is tot en met 2024 rekening gehouden met jaarlijkse projectkosten huisvesting voortgezet onderwijs van € 100.000. Op dit moment wordt uitvoering gegeven aan de uitwerking van een haalbaarheidsstudie. Voor 2022 verwachten we dat de kosten hoger zullen uitvallen omdat we specialistische kennis op zowel onderwijshuisvesting en – financiering maar ook het gebied van

ruimtelijke ontwikkeling niet in huis hebben en hiervoor externe begeleiding nodig zal zijn. Zeker gezien de omvang van de investering is het van groot belang over de juiste expertise te beschikken.

Stichting Vrienden van de Noordhoekse Weidemolen

De stichting heeft zich opgeheven waardoor de subsidie bijdrage van € 1.000 per jaar kan vervallen.

Inflatiecorrectie OZB

Voor 2026 hebben we rekening gehouden met de inflatiecorrectie ten opzichte van 2025, hetgeen een voordeel oplevert van € 100.000. De overige inflatiecorrecties is reeds opgenomen in de meerjarenbegroting.

Personen met verward gedrag

Om naast de inzet van Sterk Papendrecht ook actief op te kunnen treden bij meldingen van Personen met Verward gedrag zijn we in 2021 een pilot gestart met de inzet van een wijk GGD'er. Ook na 2021 zal de wijk GGD 'er van toegevoegde waarde zijn om tijdig te kunnen anticiperen op meldingen van verward gedrag, hulpverlening in gang te zetten en overlast in de wijken zo veel mogelijk te voorkomen. Daarnaast zetten we in op een waakvlamfunctie; ervaringsdeskundigen die een tijdje met een cliënt blijven oplopen na afronding van een behandeling. Voor de jaren 2022 en 2023 is hiervoor respectievelijk een bedrag nodig van € 65.000 en € 70.000. De dekking vindt plaats via de algemene reserve wat is gevoed bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 inzake beschermd wonen.

Recreatie en cultuurholding (RCH)

Het betreft hier de inflatiecorrectie 2026 ten opzichte van 2025.

Indexatie huur RCH

Het betreft een administratieve aanpassing van de begroting aan de realisatiecijfers.

Herziening baggeren

Het betreft hier de herijking van het huidige meerjarig onderhoudsplan baggeren vijvers en watergangen. De prijsontwikkelingen geven aanleiding om het grootschalig baggeren vanuit de voorziening met € 50.000 te verhogen o.a. in verband met extra storkosten als gevolg van pfas en vervuilde baggerspecie.

Invasieve exoten

De bestrijding van invasieve exoten betreft een wettelijk verplichte taak. Met uitzondering van de reuzenberenklauw, worden invasieve exoten in Papendrecht niet bestreden. Bovendien staat de kwaliteit van het groen op plaatsen waar we met Japanse duizendknoop te maken hebben, onder druk. Er zijn op dit moment geen middelen beschikbaar voor de bestrijding ervan.

Onderhoud beeldende kunst

Dit betreft onderhoud aan beeldende kunstwerken op een B-lijst. Dit zijn kunstwerken die op dit moment nergens zijn ondergebracht. Het gaat hierbij voornamelijk om "monumenten" en enkele kunstwerken die in de openbare ruimte staan. De onderhoudswerkzaamheden aan de objecten op de B-lijst zijn niet structureel opgenomen in de reguliere begroting.

Verlaging storting onderhoudsvoorziening waterbuspontons

Als gevolg van investeringen in de waterbuspontons kan de storting in de onderhoudsvoorziening als gevolg van lagere onderhoudskosten verlaagd worden met een bedrag van € 26.000.

Areaal uitbreiding

Een toename van het areaal in Papendrecht, betekent ook een toename in de beheer- en onderhoudskosten in Papendrecht. Inmiddels is de Markt van Matena vrijwel gereed en vindt aanleg van de kavels bij Land van Matena op dit moment plaats. Na oplevering van Land van Matena wordt vanuit de reguliere begroting het benodigd onderhoud uitgevoerd. Dit zijn kosten die nog niet zijn opgenomen in de (meerjaren)begroting.

Rentemutatie GREX

Als gevolg van de jaarlijkse actualisering van de GREX-complexen en de rente wijziging als gevolg van de herfinanciering van de oude leningen is er een nieuwe rentedoorbelasting aan de GREX opgesteld. Dit levert voor 2022 en 2023 een voordeel op en een klein nadeel in 2024.

Actualisering mobiliteitsplan

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) dient herijkt te worden. Het voeren van actueel Mobiliteitsbeleid is een wettelijke verplichting. Daarnaast kunnen ambities binnen andere beleidsterreinen (deels) via Mobiliteitsbeleid concreet gemaakt worden. Voor het opstellen van het Mobiliteitsplan is een incidenteel bedrag nodig van € 40.000.

Innovatief Personenvervoer Over Water

Met een driejarige pilot innovatief Personenvervoer Over Water (iPOW) geven we een impuls aan het vervoersnetwerk over water. Met de uitvoering van de pilot ontstaat meer dynamiek tussen de gebieden doordat het makkelijker wordt 'de overkant te bezoeken'. De verbinding Papendrecht - Dordrecht en Papendrecht - Zwijndrecht wordt zo extra ontsloten met fijnmazig vervoer. De Pilot wordt in regionaal verband uitgevoerd

Acquisitie organisatie Deal!

Het betreft hier de bijdrage aan de regionale acquisitieorganisatie Deal Drecht Cities. De organisatie houdt zich bezig met regionale acquisitie en het aantrekken van bedrijven. We blijven hiermee actief aangehaakt op de regionale ontwikkelingen en initiatieven.

Kapitaallasten investeringsprogramma

Dit betreffen kapitaallasten van de voorgenomen investeringen uit het investeringsprogramma.

Rattenbestrijding

Door gewijzigde wetgeving is de bestrijding van ratten overgegaan naar de dienstverleningsovereenkomst van HVC. De kosten bedragen € 30.000 per jaar en wordt verrekend via de rioolheffing.

Indexatie subsidies 2026

Over 2026 is ten opzichte van de begroting 2025 de indexatie op de subsidies opgenomen.

Prijsstijging 2026

Over 2026 is ten opzichte van de begroting 2025 de prijsindexatie opgenomen over de exploitatie uitgaven.

Loonontwikkeling 2026

Over 2026 is ten opzichte van de begroting 2025 de loonontwikkeling opgenomen.

Zorgregisseur

Vanaf medio 2020 is gestart met de inzet van de 'Zorgregisseur Jeugdhulp' binnen de gemeente Papendrecht om meer zicht en grip te krijgen op het jeugdhulpdomein en meer specifiek de regionale zorgmarkt. Zie hiervoor ook de uitvoeringsagenda Jeugdhulp 2021. De inzet is gericht op normalisering en demedicalisering, meer samenwerking met het volwassendomein, intensieve inzet van specialistische jeugdhulp te laten teruglopen en het behalen van de financiële taakstellingen op jeugdhulp.

Dividend Stedin

Er ligt een voorstel om als gemeente in te schrijven voor de uitgifte van cumulatief preferente aandelen Stedin. Dit is nodig om het eigen vermogen van Stedin te versterken zodat Stedin in staat is tegen gunstige voorwaarden op de kapitaalmarkt leningen aan te trekken. De omvang van het dividend is op dit moment nog niet bekend omdat we nog niet weten voor hoeveel we kunnen inschrijven. We schrijven in voor maximaal € 2,7 mln. Wanneer dit wordt toegewezen dat levert dit een netto rendement op van afgerond € 74.000 per jaar.

Bijstelling investeringsprogramma 2022 - 2026

Naast financiële bijstelling van de exploitatie is ook het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutaties worden onder onderstaande tabel toegelicht.

Investeringskredieten	2022	2023	2024	2025	2026
Nieuw					
pontons waterbus inclusief subsidie provincie	€ 750.000				
Verduurzaming gemeentelijke panden	€ 345.000				
Vervangingskredieten					
Civiele kunstwerken 2026					€ 180.000
Asfaltwerken 2026					€ 490.000
OVL vervangingsplan armaturen 2026					€ 155.000
Vervanging straatmeubilair 2026					€ 35.000
Vervanging speeltoestellen 2026					€ 60.000
Speelplaatsen 2026					€ 50.000
PROJ Reconstructies riool basisjaar 2026					€ 2.500.000
Kunstgrasveld 1					€ 20.000
Vervanging dimmers theater					€ 35.000
Vervanging installaties sportcentrum					€ 100.000
Vervangen van bomen en heesters					€ 215.000
Div automaten en schakelkast parkeergarages		€ 260.000			
Vervanging sensoren parkeergarages			€ 25.000		
Vervanging pompen riolering	€ 150.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal investeringen	€ 1.245.000	€ 360.000	€ 125.000	€ 100.000	€ 3.940.000

Waterbus

De aanlegsteigers van de waterbus hebben geen uniforme uitstraling en zijn aan levensduur verlengend onderhoud toe. Het onderhoud is opgenomen in de programmering van de voorziening waterbushaltes.

Daarnaast zal vanaf begin 2022 de nieuwe concessiehouder met andere schepen gaan varen, waardoor er ook constructieve aanpassingen moeten worden doorgevoerd. Door de samenloop van de gewenste upgrading en het noodzakelijke onderhoud en constructieve aanpassingen, wordt regionaal het aanpassen van de drie waterbushaltes in gang gezet waarbij uitvoering in 2022 wordt beoogd.

Verduurzaming gemeentelijke panden

Op basis van actualisatie van het meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke panden zijn investeringen noodzakelijk in 2022.

Vervangingsinvesteringen 2026

Het huidige regime van vervangingsinvesteringen wordt conform het vastgesteld beleid doorgezet. De beheersplannen en onderhoudsplanningen vormen de basis voor de opgenomen investeringen.

Parkeergarages

In verband met het gewijzigd gebruik van de garages en de installaties is deze investering noodzakelijk en zolang als mogelijk uitgesteld. De voorafgaande keuring (2021) geeft de noodzaak van de investering aan.

Vervanging pompen riolering

Het GRP gaat ervan uit dat preventief en correctief onderhoud aan de rioolpompen moet zorgen dat de pompen voldoende functioneren. De afgelopen periode is gebleken dat er meer pompen moeten worden vervangen.

Risico's

Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZH) 2022 en verder

De gemeentelijke bijdrage aan de VRZH is in lijn met de voorgaande begroting, vermeerderd met indexatie. Hiervoor is wel een taakstelling van € 1 miljoen structureel opgenomen. De invulling van deze taakstelling is nog niet onderbouwd en komt bij de bestuurlijke retrace later dit jaar aan de orde. Dat zorgt ervoor dat er risico aanwezig is dat de taakstelling maar deels of niet gerealiseerd wordt. Het aandeel van gemeente Papendrecht bedraagt 6,5% wat een maximaal risico oplevert van € 65.000.

Lagere dividenduitkering Stedin

Stedin wordt geconfronteerd met hogere kosten en doorbelasting vanuit Tennet. Kosten die wettelijk gezien pa na twee jaar in de tarieven mogen worden doorberekend. Vooralsnog is in de begroting rekening gehouden met een verlaging van het dividend met € 175.000 naar € 75.000 in 2021 en 2022. Daarnaast staat Stedin voor forse investeringen als gevolg van de energietransitie wat ook druk op de winst oplevert. En hoewel vanaf 2023 wordt verwacht dat met aanpassing van de tarieven ook de winst weer wat op peil komt, blijft er wel een risico bestaan dat de dividendopbrengsten waarmee we rekening houden ook na 2022 onder druk blijven staan. We houden rekening met een risico voor de jaren 2023 en verder van € 175.000.

Ondermijning

In de begroting zijn nu incidentele middelen opgenomen voor de ondermijning. Een bedrag van € 60.000 per jaar gedurende twee jaar. In het eerste kwartaal van 2022, bij afloop van het project, wordt een evaluatie opgemaakt. Wanneer hieruit volgt dat er structurele invulling nodig is en hiertoe besloten worden zal er vanaf 2022 een bedrag van € 60.000 structureel nodig zijn. Dit zal dan bij de kaderbrief 2023 worden betrokken.

Huisvesting voortgezet onderwijs

Op dit moment wordt er een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd waarover in het najaar 2021 een besluit wordt genomen om het plan verder uit te werken of terug te gaan naar de tekentafel. De met de investering gepaard gaande kapitaallasten zullen indicatief tussen € 1,5 mln. en € 2,0 mln. uitkomen en dat legt een druk op de gemeentelijke financiën. Als onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek zal ook een nieuwe indicatie worden afgegeven van de benodigde investering en dus omvang van de kapitaallasten. Hierin schuilt een risico. Naar alle waarschijnlijkheid zullen de eerste effecten vanaf 2025 zichtbaar worden en vraagt om nadere maatregelen. We onderzoeken de mogelijkheden om de reserve kapitaallasten te laten groeien door de toekomstige lokale lastenstijging hieraan toe te voegen en te kijken naar de inzet van de enecogelden.

Wij zetten nu fors in op de ombuigingen en maken daarin keuzes het huidige voorzieningenniveau te matigen maar niet af te breken. Ook gaan we zorgdragen dat er incidentele middelen beschikbaar zijn (denk aan bijvoorbeeld het onverdeelde rekeningresultaat) om een zachte landing van de maatregelen incidenteel te kunnen opvangen. Dit alles vanuit het perspectief dat er toekomstperspectief is en blijft om het voorzieningenniveau in stand te houden en investeringen te kunnen doen wat Papendrecht nodig heeft.

Marktwerking prijzen groen / grijs

Jaarlijks worden de prijzen geïndexeerd op basis van de prijsindexcijfers van GWW-sector, die door het CBS bekend worden gemaakt. Deze ontwikkeling kan effect hebben op de bestaande bestekken. We constateren dat de prijzen in de markt fors stijgen. We zien o.a. dat de kosten met betrekking tot staal en hout fors stijgen (ruim 30%), wat gevolgen heeft op o.a. de bruggen en beschoeiingen. Vooralsnog schatten we dit risico in op € 150.000.

MJOP gemeentelijke panden

Er wordt gewerkt aan een actualisatie van het meerjaren onderhouds – en investeringsplan van de gemeentelijke panden. Uiteraard zal daarbij rekening worden gehouden met de duurzaamheidsvraagstukken. We hebben als gemeente daarin een voorbeeldrol. Vooralsnog houden we rekening met financieel risico van rond de € 300.000.

Afvalverwerking – HVC

Wat we zien over 2020 is dat zowel de prijzen als hoeveelheden afwijken ten opzichte van de begroting. Ondanks afval kan worden aangemerkt als een opneemregel is een reële budgettering wel van belang. Hogere lasten voor de afvalverwerking zal doorwerken in de afvalstoffenheffing. Bij de behandeling van de begroting 2022 zal tegelijkertijd de tariefontwikkeling van de lokale lasten worden betrokken. Een risico is aanwezig dat de tarieven voor de afvalstoffenheffing gezien de oplopende kosten van verwerking en lagere prijzen van de grondstoffen op de wereldmarkt rond de 8% stijgen.

Organisatie

Er wordt gewerkt aan het omvormen van de huidige GR Drechtsteden naar een nieuwe GR Sociaal Drechtsteden. Aangezien alle (beleids)kaders en verordeningen naar de gemeente komen, verschuiven de werkzaamheden vanuit de regio deels naar de gemeenten. Bijna alle voorstellen die voorheen in de Drechttraad werden behandeld moeten nu lokaal ingebracht worden (met de vraag of we hier lokaal op willen differentiëren of niet) en via het college aan de raad worden aangeboden. Dit zal in samenwerking (co-creatie) met de nieuwe GR gebeuren, maar zal leiden tot extra werkzaamheden, inclusief bedrijfsvoering, van tenminste 1,5 fte. Afhankelijk van de te maken keuzes in de toekomst kan dit verder oplopen. Keuzes voor geen of beperkt maatwerk en delegatie (kan alleen voor collegebevoegdheden) leveren aanvullend het minste werk op lokaal. Indien er bij besluitvorming uiteindelijk voor meer maatwerk, mandaat en/of uitvoering lokaal wordt gekozen zal dit tot extra werkzaamheden leiden, met een risico dat uitbreiding nodig is tussen de ca. 1,5 tot 4 fte, inclusief de bedrijfsvoeringstaken. Op dit moment is het nog te vroeg hieraan concrete bedragen te koppelen omdat de uitwerking nog verder gestalte moet krijgen. Indicatief moet rekening worden gehouden met een extra claim van tussen € 150.000 tot € 400.000.

Daarnaast wordt nader onderzoek gedaan naar de doorontwikkeling van het vastgoed. De verwachting is dat er administratieve ondersteuning nodig is om beter grip te krijgen op de kostprijsberekeningen, budgettering en meerjarige onderhoud – en investeringsplannen. Indicatief moet rekening worden gehouden met een bedrag van € 70.000 vanaf 2023.

Vanaf 2021 is het College zelf verantwoordelijk voor het afleggen van de rechtmatigheidsverklaring, die in de jaarstukken wordt opgenomen. De accountant legt alleen nog een controleverklaring af, waarin de getrouwheid van de rechtmatigheidsverklaring wordt getoetst. Het doel van de verandering is om meer transparantie te geven in de totstandkoming van de gemeentelijke financiën, en om een beter gesprek tussen de gemeenteraad en het college mogelijk te maken. Afhankelijk van de randvoorwaarden die de gemeenteraad stelt, maar ook het intern borgen van de interne audit verwachten we dat uitbreiding van de interne controle nodig is. Indicatief, afhankelijk van de keuze, is een bedrag nodig van € 80.000.

ICT verandert

Met de voorgenomen transitie wordt vanaf 2021 verder gegaan met de beweging van ICT-investeringen naar exploitatie. Er wordt steeds minder besteed aan de eigen infrastructuur en hulpmiddelen maar steeds meer aan diensten die marktpartijen leveren. Het SCD wordt zo steeds minder 'eigenaar' en steeds meer 'afnemer'.

Het programma vraagt veel i-capaciteit vanuit de gemeenten, terwijl duidelijk is dat de benodigde capaciteit vanuit de gemeenten (opdrachtgevers) onvoldoende is. De ruimte voor aanvullende capaciteit komt, als daartoe lokaal wordt besloten, door een lagere bijdrage op zijn vroegst in 2023 beschikbaar. Uitgangspunt van het programma is zoveel mogelijk eigen personeel in te zetten. Voor de realisatie van het jaarplan voor dit jaar levert dit capaciteitstekort knelpunten op. Deze knelpunten kunnen waarschijnlijk deels ingevuld worden met externe expertise die beschikbaar is vanuit het programma. Er is een onderzoek gestart (Berenschot; in spoor 1 van dit programma; kosten gedekt vanuit programma) naar de structureel benodigde capaciteit aan de opdrachtgeverskant.

IV. OMBUIGINGSPROCES INCLUSIEF MEERJARENPECTIEF

Bij het ombuigingsproces is gebruik gemaakt van indelingscategorieën. Iedere indelingscategorie bevat meerdere ombuigingsvoorstellen. Uiteindelijk moeten keuzes uit deze ombuigingsvoorstellen leiden tot een dekkingsvoorstel voor in ieder geval het begrotingsjaar 2022. In veel gevallen zijn ook voor de jaren daarna keuzes gemaakt. Bij het maken van keuzes hoort ook het aangeven welke ombuigingsmogelijkheden wij niet inboeken. Het college doet daarbij een voorstel aan de gemeenteraad. Om dat keuzeprocess inzichtelijk te maken hebben wij wederom gekozen voor een specifieke presentatiemethodiek met gekleurde vakjes, waarbij de kleuren keuzes duiden. Zo zijn de mogelijkheden die het college realistisch acht om een bijdrage aan de ombuigingen te kunnen leveren groen gekleurd. Wel is een aantal gevallen daarbij een ombuiging geduid in de ++ variant, die technisch wel kan, maar het college pas in het allerlaatste stadium wenst in te zetten (min of meer als een noodoplossing). De omvang van de bijdragen is in alle gevallen in de afzonderlijke uitwerkingen geduid. Voorstellen die het college niet realistisch acht zijn oranje/bruin gekleurd. In een enkel geval is de kleur blauw gebruikt, hetgeen aangeeft dat de ombuiging door omstandigheden met voorrang moet worden ingevoerd of doorgevoerd.

Aan het einde van dit hoofdstuk is een financieel overzicht opgenomen van de financiële effecten van de ombuigingsvoorstellen op de meerjarenbegroting 2022-2026.

Het visiedocument 'Richting voor Papendrecht' is als kader gebruikt bij de keuzes die het college eind 2020 heeft gemaakt. Vanwege de tussentijdse stand van zaken heeft het college opdracht gegeven aanvullende voorstellen uit te werken om tot een sluitende begroting 2022 te kunnen komen. Hierover is de gemeenteraad apart geïnformeerd. Ook zijn de organisaties die dit betreft door de portefeuillehouders geïnformeerd. Een aantal van deze voorstellen rekt de toepassing van het visiedocument als kader op. We buigen om, maar houden de voorziening – in grote mate – in stand. Een paar voorbeelden. Bij de zorg voor de kwetsbaren, in de visie als zeer belangrijk gekenschetst, is gedegen gekeken naar cumulatieve effecten. Er worden wel keuzes ten aanzien van de budgetten met betrekking tot zorgtaken gemaakt, maar een aantal ombuigingen wordt ook minder sterk doorgevoerd, om het cumulatieve effect te dempen. De sociale infrastructuur blijft in hoofdzaak in stand. Bij sport, ook een speerpunt in het visiedocument, worden wel bezuinigingen doorgevoerd, maar is de keuze gemaakt niet voor de maximale variant te gaan. Bij groen en wegen worden maatregelen voorgesteld, maar de merkbare effecten lijken beheersbaar. Bij een ander speerpunt, economie, wordt wel opnieuw een ombuiging doorgevoerd. Van belang is dat veel van de aanvullende ombuigingen in financieel betere tijden weer gerepareerd kunnen worden.

De harde ombuigingsnoodzaak maakt dat wij ook die onderdelen die tot de speerpunten van het college behoren moeten raken, waarbij de speerpunten zoveel mogelijk zijn gespaard.

I. Indelingscategorieën

We hebben gewerkt met de volgende indelingscategorieën (overeenkomend met de categorieën in de oorspronkelijke ambtelijke ombuigingscatalogus):

- Verbonden partijen
- Subsidies
- Economie
- Beheer openbare ruimte
- Zorgtaken
- Cultuur
- Sport
- Lokale lasten
- Overhead en organisatie
- Inkomsten verhogen
- Financieel technisch

I.1 Verbonden partijen

Regionale project portfolio (RPP) verlagen € 0	Taakstelling Veiligheidsregio ZHZ € 0	Taakstelling Omgevingsdienst OZHZ € 0	Meer taken onderbrengen bij OZHZ € 0
1	2	3	4
Stoppen met bijdrage Groeiagenda € 0			
5			

Voorstel is om mogelijkheid niet als ombuiging in te zetten
--

Motivering waarom geadviseerd wordt de mogelijkheid voor ombuigingen niet te kiezen

1. Regionale project portfolio (RPP) verlagen

Motivering: De regionale verhoudingen komen (verder) onder druk te staan en het budget is wellicht nodig om de ict transitie en ontwikkelingen te bekostigen.

2. Taakstelling veiligheidsregio ZHZ

Motivering: Op kortere termijn wordt deze ombuiging als niet realistisch gezien. De veiligheidsregio heeft al veel efficiencymaatregelen genomen. De verwachting is dat juist dat de taken met de huidige budgetten moeilijk zijn uit te voeren. Op korte termijn starten we de discussie over ombuigingsmogelijkheden. De eventuele effecten verwachten wij op langere termijn, zodat deze ombuigingsmogelijkheid wordt meegenomen in de ++ variant voor de langere termijn.

3. Taakstelling omgevingsdienst OZHZ

Motivering: Op kortere termijn wordt deze ombuiging als niet realistisch gezien. De omgevingsdienst heeft al veel efficiencymaatregelen genomen en het aantal vergunningen is toegenomen. Op korte termijn starten we de discussie over ombuigingsmogelijkheden. De eventuele effecten verwachten wij op langere termijn, zodat deze ombuigingsmogelijkheid wordt meegenomen in de ++ variant voor de langere termijn.

4. Meer taken onderbrengen bij OZHZ

Motivering: Op kortere termijn wordt deze ombuiging als niet realistisch gezien. Per 2022 is sprake van nieuwe wetgeving (Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging). Als de effecten van de invoering van deze wet zijn uitgekristalliseerd, zou een onderzoek meer voor de hand liggen. Dit is vanaf 2025 het geval.

5. Stoppen met bijdrage Groeiagenda

Motivering: Gezien de complexiteit van de ombuiging en het mogelijk zeer negatieve effect in de regio wordt voorgesteld deze ombuiging niet door te voeren. Ook zijn recent overeenkomsten voor onbepaalde tijd getekend. De geloofwaardigheid en betrouwbaarheid zijn daarmee in het geding. Het is raadzaam om ons te focussen op Papendrechtse projecten die passen bij de Groeiagenda.

I.2 Subsidies

6	Stoppen subsidie Stichting Beeldenpark € 7.918	7	Stoppen bijdrage ijsbaan aan stichting huiskamer Papendrecht € 40.000	8	Stoppen subsidie Stichting Jumelage Papendrecht - Blomberg € 7.500	9	Stoppen subsidie Stichting vrienden van de Papenhoeve € 21.500
10	Stoppen subsidie Recreatie Sport Vereniging Dordrecht € 722	11	Verlagen subsidie RTV Papendrecht € 5.000	12	Verlagen subsidie instandhouding molens (SIMAV) € 3.900	13	Verlagen subsidie speeltuinvereniging De Wipwap € 3.732
14	Stoppen subsidie sportgala Papendrecht € 9.900	15	Verlagen subsidie Tandem Support € 1.500	16	Verlagen subsidie TOP / Intens BV € 10.140	17	Verlagen subsidie Stichting Yulius voor inloop De Spil € 7.500
18	Verlagen subsidie Stichting Sociale Basis/Sterk Papendrecht € 100.000	19	Verlagen subsidie Careyn/Jong JGZ € 10.000	20	Halvering budget Incidentele subsidies € 3.750	21	Stoppen Jeugdsportsubsidie deel 2 € 10.000
22	Verlagen subsidie Bibliotheek AanZet € 130.000	23	Stoppen subsidie Logopedische Kring/Studievaart € 12.670	24	Stoppen incidentele subsidie St. Wasko – BSO op SBO De Kameleon € 10.000		

De hoogte van de korting is aangegeven in de aparte verantwoording over de ombuigingen bij de subsidies. Dit geldt ook voor de motivatie van het uiteindelijke voorstel van het college na zienswijzen van betrokken instellingen.

I.3 Economie

Reclameborden langs N3 € 20.000 of meer 25	Concessies uitgeven voor laadpalen € 0 26	Taakstelling taakveld economie € 8.000 27	
--	---	---	--

	Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten / versneld doorvoeren
	Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten
	Voorstel is om mogelijkheid niet als ombuiging in te zetten

Motivering waarom mogelijkheid is gekozen als in te zetten ombuiging

25. Reclameborden langs N3

Motivering: Via contacten met ondernemers is duidelijk geworden dat er kansen zijn in de huidige markt. Wel is aangedrongen op snel handelen, omdat de markt kan veranderen. In eerste instantie is uitgegaan van 1 reclamebord. Onderzocht wordt of meerdere borden en dus hogere inkomsten mogelijk zijn. Het voorstel wordt zo snel mogelijk uitgezocht en doorgevoerd.

27. Taakstelling taakveld economie

Motivering: Het gaat hier om een taakstelling van circa 10% op het beïnvloedbare deel van het budget. Hierdoor zal binnen het taakveld meer financiële druk ontstaan.

Motivering waarom geadviseerd wordt de mogelijkheid voor ombuigingen niet te kiezen

26. Concessies uitgeven voor laadpalen

Motivering: Op dit moment geen kansrijk voorstel (te lage marges voor ondernemers). Wellicht vanaf 2025 wel mogelijkheden, maar niet zeker.

I.4 Beheer openbare ruimte

Verminderen onderhoud groen / Extra taakstelling op groen € 106.000 Basisvariant € 212.000 + variant € 302.000 ++ variant 28	Efficiencymaatregelen onderhoud wegen / Extra taakstelling op wegen € 185.000 Basisvariant € 285.000 + variant € 385.000 ++ variant 29	Efficiencymaatregelen onderhoud openbare verlichting € 30.000 30	Kwaliteitsniveau onderhoud begraafplaatsen € 0 31
Taakstelling taakveld Verkeer en Vervoer € 10.000 32	Onderzoek kinderboerderij € 13.500 Basisvariant € 135.000 ++ variant 33	Verlagen budget onderhoud JOP's € 7.000 Basisvariant € 9.000 + variant € 13.000 ++ variant 34	

	Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten
	Voorstel is om mogelijkheid niet als ombuiging in te zetten

Motivering waarom mogelijkheid is gekozen als in te zetten ombuiging

28. Verminderen onderhoud groen / extra taakstelling op groen

Motivering: Het college stelt voor het bij deze ombuiging opgenomen scenario 2 in de basisvariant in te zetten (€ 106.000). Dit is de variant die de minste gevolgen voor onderhoud en kwaliteit van groen heeft. Scenario 1 wordt in de + variant opgenomen (€ 212.000). In de ++ variant wordt dan scenario 1 inclusief klepelmaaaien opgenomen (€ 302.000). De scenario's zijn uitgewerkt in het format dat als bijlage is toegevoegd.

29. Efficiencymaatregelen onderhoud wegen / extra taakstelling op wegen

Motivering: Het college stelt voor de bij deze ombuiging opgenomen uitwerking scenario 3) in de basisvariant in te zetten (€ 85.000 in 2022, vanaf 2023 € 185.000). In deze variant wordt de extra impuls om wegen weer op kwaliteitsniveau B te krijgen verlaten. Uitwerking scenario 4 wordt in de + variant opgenomen (€ 185.000 in 2022, vanaf 2023 € 285.000). In de ++ variant wordt dan uitwerking scenario 5 opgenomen (€ 285.000 in 2022, vanaf 2023 € 385.000). De uitwerkingen zijn te vinden in de formats die als bijlage zijn toegevoegd.

30. Efficiencymaatregelen onderhoud openbare verlichting

Motivering: Het college stelt de korting op het knelpuntenbudget voor. Het gevolg is een minder snelle overgang naar duurzame verlichting. Dit betreft overigens niet het budget voor Bureau Openbare Verlichting.

32. Taakstelling taakveld Verkeer en Vervoer

Motivering: Het betreft hier onderuitputting (over meerdere jaren gezien) van een budget voor voornamelijk verkeersmaatregelen.

33. Onderzoek kinderboerderij

Motivering: Het is uiteraard een complexe ombuigingsmogelijkheid, met onder andere nog lopende meerjarige afspraken. In de basisvariant stelt het college voor 8 – 10% efficiencybesparing door te voeren vanaf 2023 (10% = € 13.500). In de ++ variant stelt het college voor de mogelijkheden om op termijn te stoppen met de kinderboerderij te onderzoeken en in de tussentijd over een alternatieve bestemming na te denken (dit zou een besparing mogelijk maken van € 135.000 vanaf 2024).

34. Verlagen budget onderhoud JOP's

Motivering: Het verlagen van het budget kan op basis van de onderuitputting. De cijfers laten de mogelijkheid zien voor een ombuiging van € 7.000 in de basisvariant, € 9.000 in de + variant en € 13.000 in de ++ variant.

Motivering waarom geadviseerd wordt de mogelijkheid voor ombuigingen niet te kiezen

31. Kwaliteitsniveau onderhoud begraafplaatsen

Motivering: Het college stelt voor het kwaliteitsniveau hier te handhaven en dus geen ombuiging door te voeren. Verlaging kosten leidt automatisch ook tot lagere leges. Wel onderzoekt het college of meer kosten toegerekend kunnen worden aan de begraafplaats. Als dat zo is gaan de leges omhoog.

I.5 Zorgetaken

<p>Onderzoek kostenbesparing Suppod € 7.500 Basisvariant € 21.500 + variant € 35.500 ++ variant</p> <p>35</p>	<p>Stoppen vrijwilligerspas SSKW € 5.500</p> <p>36</p>	<p>Stoppen (incidentele) subsidie Cultuur & ondersteuning kinderen € 9.300 vanaf 2023</p> <p>37</p>	<p>Stoppen met (incidentele) subsidie Onderwijs-zorgarrangement € 3.500</p> <p>38</p>
<p>Verlagen onderzoeksbudget € 5.000</p> <p>39</p>	<p>Stoppen met pilot Adviespunt Scheiden, Kind & Ouderschap € 20.000</p> <p>40</p>	<p>St. buurtgezinnen – matchen steungezinnen / verlagen inzet coördinator € 5.000</p> <p>41</p>	<p>Stoppen met calamiteitenoefening Jeugdhulp € 5.000</p> <p>42</p>
<p>Niet opstarten van Café GEZI(e)N € 10.000</p> <p>43</p>			

Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten

Motivering waarom mogelijkheid is gekozen als in te zetten ombuiging

35. Onderzoek kostenbesparing Suppod

Motivering: Het betreft hier een in stappen opgebouwd voorstel. In eerste instantie gaat het om korten van het activiteitenbudget. De opbouw zit in het in fasen afbouwen van de uren activiteitenbegeleiding zelf. Het college geeft aan scenario 1 (verlaging activiteitenbudget) in de basisvariant op te nemen (€ 7.500). Scenario 1 en scenario 2a (vermindering formatie voor begeleiding) in de + variant op te nemen (€ 21.500) en scenario 1 en 2b (verdere vermindering formatie voor begeleiding) in de ++ variant op te nemen (€ 35.500).

36. Stoppen vrijwilligerspas SSKW

Motivering: De pas wordt door andere doelgroepen dan oorspronkelijk bedoeld gebruikt. Het college vindt dat aandacht voor vrijwilligers wel ergens belegd moet zijn en geeft aan dat de stimulering en coördinatie van vrijwilligers is belegd bij Sterk Papendrecht.

37. Stoppen (incidentele) subsidie Cultuur & ondersteuning kinderen

Motivering: Het gaat hier om een subsidie voor cultuur bij twee scholen. Stoppen met de subsidie past bij de afbakening van de gemeentelijke rol zoals ook is opgenomen in het Kompas Sociaal Domein 2021-2024 (€ 9.300 vanaf 2023). In dit kader is het standpunt dat de scholen zelf verantwoordelijk zijn voor het bieden van onderwijs en de wijze waarop ze dat invullen.

38. Stoppen (incidentele) subsidie Zorg en onderwijs-zorgarrangement

Motivering: Stoppen met de subsidie past bij de afbakening van de gemeentelijke rol zoals ook is opgenomen in het Kompas Sociaal Domein 2021-2024. In dit kader is het standpunt dat de scholen zelf verantwoordelijk zijn voor het bieden van onderwijs en de wijze waarop ze dat invullen.

39. Verlagen onderzoeksbudget

Motivering: Het budget dat nodig is om kleine onderzoeken in het sociaal domein uit te voeren wordt gekort met 25%. Soms is het nodig om onder een hoge tijdsdruk een onderzoek te verrichten.

40. Stoppen met pilot Adviespunt scheiden, kind en ouderschap

Motivering: Na de pilot wordt deze geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie spelen een rol bij de afweging het Adviespunt later wel of niet te subsidiëren.

41. Stichting Buurtgezinnen – matchen steungezinnen (verlagen inzet coördinator)

Motivering: De inzet van de coördinator wordt teruggebracht. Onderzocht wordt wat het effect is van de verlaging van de inzet.

42. Stoppen met calamiteitenoefening jeugdhulp

Motivering: De calamiteitenoefening jeugdhulp heeft twee jaren niet plaatsgevonden. Het stoppen met het budget wordt gezien als onderuitputting. Het onderwerp kan worden meegenomen als onderdeel van de crisistrainingen van het college.

43. Niet opstarten van Café GEZI(e)N

Motivering: Het initiatief was nog niet gestart en wordt nu ingezet als een ombuiging.

I.6 Cultuur

Verkopen / teruggeven kunst (Luigies) € 0			
44			

Voorstel is om mogelijkheid niet als ombuiging in te zetten
--

Motivering waarom geadviseerd wordt de mogelijkheid voor ombuigingen niet te kiezen

44. Verkopen/ teruggeven kunst (Luigies)

Motivering: Er heeft al een kostenbesparing ten aanzien van het beheer van de collectie plaatsgevonden. Verdere besparingen zijn niet mogelijk. Er is juridisch getoetst of vervreemding van de collectie tot de mogelijkheden behoort, hetgeen niet het geval blijkt te zijn. In de schenkingsakte is geen einddatum opgenomen, waardoor de overkomst in principe eeuwigdurend is.

I.7 Sport

Budget sportstimulering afschaffen € 8.000 45	Verlagen budget breedtesportimpuls € 0 46	Bundeling sportactiviteiten € 0 47	Taakstelling taakveld Sport € 9.000 ++ variant 48
---	---	--	---

	Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten
	Voorstel is om mogelijkheid niet als ombuiging in te zetten

Motivering waarom mogelijkheid is gekozen als in te zetten ombuiging

45. Budget sportstimulering afschaffen

Motivering: Er zijn twee budgetten met betrekking tot sportstimulering (zie ook ombuigingsmogelijkheid 46). Het budget sportstimulering heeft met name betrekking op schoolsportactiviteiten. Het voorstel is het budget sportstimulering af te schaffen in de verwachting dat maatschappelijke initiatieven dit onderdeel oppakken.

48. Taakstelling taakveld sport

Motivering: De voorgestelde ombuiging is hier 10% van het activiteitenbudget van sport af te halen. Door de andere ombuigingen op het taakveld lijkt dit onwenselijk. Het voorstel is deze ombuiging in de ++ variant op te nemen.

Motivering waarom geadviseerd wordt de mogelijkheid voor ombuigingen niet te kiezen

46. Verlagen budget breedtesportimpuls

Motivering: De keuze is dit budget in stand te laten (zie ook ombuigingsvoorstel 45). Het betreft hier activiteiten waar overname door maatschappelijke initiatieven niet voor de hand ligt.

47. Bundeling sportactiviteiten

Motivering: Wellicht dat er kansen zijn in de toekomst, waarop ingespeeld kan worden.

I.8 Lokale lasten

OZB verhogen € zie businesscase	Inkomsten verhogen afvalbrengstation € 0		
49	50		

	Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten
--	---

Motivering waarom mogelijkheid is gekozen als in te zetten ombuiging

49. OZB verhogen

Motivering: Deze ombuiging is ondergebracht in de businesscase lokale lasten. Indien ervoor gekozen wordt om meer lokale voorzieningen in stand te laten, zal een groter beroep worden gedaan op het verhogen van de lokale lasten.

50. Inkomsten verhogen afvalbrengstation

Motivering: Verhoging van de inkomsten leidt tot daling van het in rekening gebrachte tarief. Er ontstaat meer ruimte voor verhoging van de lokale lasten door minder kostentoe rekening aan de afvalstoffenheffing. Gedacht wordt aan het in rekening brengen van € 20 per afspraak om grof vuil op te halen.

I.9 Overhead / organisatie

51	Terug naar 32-urige werkweek (ingeval van nieuwe medewerkers) € 55.000	52	Meer gebruikmaken van standaard oplossingen VNG € 0	53	Verlaging representatiebudget college € 5.000	54	Verlaging budget arbeidsvoorwaarden € 2.000
55	Verlaging budget personeelsfeesten € 15.000	56	Energiezuinige gemeente € 10.000	57	Huur werkplaats Coornhertstraat 6 laten vervallen € 9.000	58	Budget organisatie ontwikkeling verlagen € 3.000
59	Meer regionaal doorpakken en minder maatwerk € 0	60	Minder actieve rol in Alblasserwaard € 0	61	Stoppen met veiligheidsavonden € 2.000	62	Minder regels, minder handhaven € 0
63	Versoberen programma duurzaamheid € 70.000	64	Versoberen programma participatie € 5.000	65	Onderzoek mogelijkheden verhuur gedeelte gemeentehuis aan Bibliotheek € 40.000	66	Versoberen budget Klimaatadaptatie € 2.500
67	Taakstelling organisatie € 435.000 (€ 80.000 extra bij inhoudelijke voorstellen verantwoord) Totaal: € 515.000)	68	Multifunctionelere accommodaties. Meerdere functies bij elkaar € 0				

	Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten
	Voorstel is om mogelijkheid niet als ombuiging in te zetten

Motivering waarom mogelijkheid is gekozen als in te zetten ombuiging

51. Terug naar 32-urige werkweek

Motivering: Dit lijkt bij de helft van de nieuwe vacatures mogelijk. Het kan feitelijk worden gezien als onderdeel van de taakstelling op de organisatie. Bij ombuigingsvoorstel 67 is de ombuiging dan ook meegenomen.

53. Verlaging representatiebudget college

Motivering: Dit betreft het inboeken van de onderuitputting op dit budget.

54. Verlaging budget arbeidsvoorwaarden

Motivering: Het betreft hier het corrigeren voor onderuitputting. Bij ombuigingsvoorstel 67 is de ombuiging meegenomen.

55. Verlaging budget personeelsfeesten

Motivering: Het betreft hier het corrigeren voor onderuitputting. Bij ombuigingsvoorstel 67 is de ombuiging meegenomen.

56. Energiezuinige gemeente

Motivering: Er is een rapport opgesteld (vestigingsrapport) volgens de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED). Hierin worden mogelijke besparingen opgegeven. Een van de besparingen is gaan rijden met elektrische auto's, waardoor brandstofbesparing wordt gerealiseerd. Voor de boa's zijn al elektrische auto's gerealiseerd.

57. Huur werkplaats Coornhertstraat 6 laten vervallen

Motivering: Maatregel kan op ieder moment worden doorgevoerd, besparing kan als ombuiging worden ingezet.

58. Budget organisatieontwikkeling verlagen

Motivering: Het betreft een correctie op het budget naar € 100.000. Bij ombuigingsvoorstel 67 (taakstelling organisatie) is de ombuiging meegenomen.

61. Stoppen met veiligheidsavonden

Motivering: De korting op het budget wordt voor alle begrotingsjaren doorgevoerd. Er zijn ook alternatieve manieren om inwoners op veiligheidsrisico's te wijzen, alhoewel de avonden druk bezocht waren.

63. Versoberen Programma duurzaamheid

Motivering: De ombuiging bestaat uit een deel versobering van het programma en uit een deel reduceren van de formatie. De verwachting is dat de beschikbare formatie beschikbaar voor de energietransitie weer kan groeien zodra het rijk extra gelden voor de energietransitie beschikbaar stelt.

64. Versoberen programma participatie

Motivering: Als gevolg van de ombuiging kunnen minder participatietrajecten met inwoners worden georganiseerd. De focus verschuift meer naar de kwaliteit van de participatie.

65. Onderzoek mogelijkheden verhuur gedeelte gemeentehuis aan bibliotheek

Motivering: Een onderzoek naar mogelijke huisvesting van de bibliotheek in ons gemeentehuis loopt. Naar verwachting gaat dat lukken. Mocht dat niet doorgaan, dan worden de inzichten verkregen uit dat onderzoek gebruikt voor het mogelijk huisvesten van een andere organisatie in ons gemeentehuis. De opbrengst is vanaf 2023 ingeboekt.

66. Versoberen budget klimaatadaptatie

Motivering: De ombuiging betreft de opzegging van het lidmaatschap van de Stichting Operatie Steenbreek en heeft geen verdere gevolgen voor de uitvoering zelf.

67. Taakstelling organisatie

Motivering: Dit betreft een ombuiging die is samengesteld uit andere ombuigingen. Het gaat om een opstelsom van de ombuigingen 51, 54, 55, 58 en een aanvullende taakstelling op de organisatie. Het

pakket bestaat uit het invoeren van een 32-urige werkweek voor nieuwe medewerkers op vrijwillige basis, verlaging van het budget arbeidsvoorwaarden en het budget personeelsfeesten, het verlagen van het budget organisatieontwikkeling, minder formatie (zie ook aantal inhoudelijke voorstellen) en afkomen van de in de begroting opgenomen stijging CAO lonen.

Motivering waarom geadviseerd wordt de mogelijkheid voor ombuigingen niet te kiezen

52. Meer gebruik maken van standaard oplossingen VNG

Motivering: De basis kan een standaard oplossing van de VNG zijn. De praktijk leert dat daarna toch weer maatwerk nodig is, waardoor deze ombuiging niet realistisch is.

59. Meer regionaal doorpakken en minder maatwerk

Motivering: Meer werken met regionale voorstellen is een lijn die is verkend. In veel gevallen betekent dit minder meerwerk en dus geen kwantificeerbare ombuiging.

60. Minder actieve rol in Alblasserwaard

Motivering: Dit voorstel levert geen ombuiging op. Uiteraard blijft de bestuurlijke rol in de Alblasserwaard van belang.

62. Minder regels, minder handhaven

Motivering: In de huidige coronatijd, en na verwachting ook nog enige tijd daarna, is de behoefte aan handhaving juist groter. Onze handhaving zit feitelijk al op een basisniveau. Minder handhaven zou betekenen dat we een aantal essentiële handhavingstaken niet meer kunnen verrichten.

68. Multifunctionelere accommodaties. Meerdere functies bij elkaar

Motivering: Is onderdeel van staand beleid om dit te realiseren bij kansen die zich voordoen. Op kortere termijn is de verwachting dat hier geen besparing mee kan worden gerealiseerd.

I.10 Inkomsten verhogen

Leges visvergunningen verhogen met meer dan inflatie € 2.000 69	Leges parkeervergunningen en bezoekerskaarten € 15.000 70	Tarieven verhogen gebruik gemeentegrond € 5.000 71	Toeristenbelasting verhogen met € 0,10 € 5.000 72
---	---	--	---

Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten

Motivering waarom mogelijkheid is gekozen als in te zetten ombuiging

69. Leges visvergunningen verhogen met meer dan inflatie

Motivering: Realistisch voorstel met (geringe) gevolgen voor een kleine groep gebruikers. Afhankelijk van onze tarieven in relatie tot de tarieven elders wordt gekeken naar mogelijkheden om de leges verder te verhogen.

70. Leges parkeervergunningen en bezoekerskaarten

Motivering: De leges parkeervergunningen waren laag, zodat een verhoging als ombuiging ingezet kan worden. Daarnaast wordt het tarief voor de bezoekerskaarten € 1/uur. Dit is een redelijk tarief in relatie tot omliggende gemeenten.

71. Tarieven verhogen gebruik gemeentegrond

Motivering: Een tariefsverhoging van 5% wordt realistisch geacht.

72. Toeristenbelasting verhogen met € 0,10

Motivering: Geringe verhoging, voortzetting van eerdere verhoging. Aandacht voor administratieve verwerking is essentieel, waardoor het raadzaam is om goed te overleggen over het moment van ingaan van de verhoging (te regelen bij de belastingverordening).

I.11 Financieel technisch

73	Afschrijvings-systematiek gebouwen € 0	74	Ontwikkelwinst uit de grex inzetten ter dekking expl.uitgaven € 0	75	Verlaging investeringskrediet De Viermaster € 21.000	76	Herfinanciering leningen deel II € 725.000 in ++ variant
77	Taakstelling materieel gemeentewerf (lease of koop of anders) € 19.500	78	Kaasschaaf € 500.000 vanaf 2024 in ++ variant	79	Bijdrage reserve aan kapitaallasten € 300.000	80	Versoberen nieuw beleid € 175.000 oplopend
81	Onderzoek nieuw beleid kaderbrieven € 0	82	Verlagen post onvoorzien € 50.000 in basis variant € 68.000 in ++ variant	83	Stelpost inflatiecorrectie verlagen € 210.000	84	Verhogen inkomsten Beschermd wonen en opvang € 210.000 (aflopend)
85	Onderuitputting (oude) budget inburgering € 35.000	86	Verlagen stelpost volumeontwikkeling SDD € 0	87	Inzetten reserves taakmutaties € 50.000	88	Verminderen uren bewegingsonderwijs Oostpolderhal € 0
89	Strategisch vastgoedbeheer € 0	90	Stelpost loon- en prijsstijging VP vanaf 2023 o.b.v. gewogen gemiddelden € 60.000 vanaf 2023 en oplopend				

	Opgenomen in voorstel om als ombuiging in te zetten
	Voorstel is om mogelijkheid niet als ombuiging in te zetten

Motivering waarom mogelijkheid is gekozen als in te zetten ombuiging

75. Verlaging Investeringskrediet De Viermaster

Motivering: Dit betreft een technische maatregel die als ombuiging kan worden doorgevoerd.

76. Herfinanciering leningen deel II

Motivering: Het betreft een mogelijkheid, die echter een zeer forse inzet van de reserves vraagt. Het is van belang de structurele lasten en opbrengsten goed tegen elkaar af te wegen. Het voorstel is de ombuiging in 2022 en 2023 in ieder geval niet door te voeren. Wel kan de ombuiging in 2024 worden opgevoerd in de ++ variant.

77. Taakstelling materieel gemeentewerf (lease of koop of anders)

Motivering: Gezien de aflopende contracten is een taakstelling van 10% op het totaal van de beïnvloedbare uitgaven vanaf 2022 realistisch. Het totaal van de beïnvloedbare uitgaven is € 195.000.

78. Kaasschaaf

Motivering: Een mogelijkheid is om een bepaald percentage van alle beïnvloedbare budgetten af te romen. Gezien de overige kortingen op budgetten is dit een laatste redmiddel. Net zoals voorstel 76. De ombuiging valt in de categorie ++.

79. Bijdrage reserve aan kapitaallasten

Motivering: Deze ombuigingsmogelijkheid wordt als reëel gezien. De voeding kan komen uit de bestemming van het onverdeeld jaarresultaat.

80. Stoppen of versoberen nieuw beleid

Motivering: Het budget wordt weer teruggebracht naar het oude niveau van € 100.000 per jaar. Er zijn minder mogelijkheden voor het doorvoeren van nieuw beleid, maar in tijden van financiële krapte een logische maatregel.

82. Bijstellen post onvoorzien

Motivering: Deze post is voor de helft bestemd voor de gemeenteraad en voor de helft van het college. Voorgesteld wordt om de post te halveren en dus meer op risico te begroten. Een aantal gemeenten houdt als richtlijn € 1,- per inwoner aan. Daarvan uitgaande is nog een aanvullende ombuiging van € 18.000 mogelijk. Het voorstel is deze laatste ombuigingsvariant in de ++ variant op te nemen.

83. Stelpost inflatiecorrectie verlagen

Motivering: Als tegenhanger voor compensatie van loon- en prijsstijgingen is hiervoor aan de uitgavenkant een stelpost in de begroting opgenomen. Door deze maatregel wordt deze stelpost geschrapt.

84. Verhogen inkomsten Beschermd wonen en opvang

Motivering: Inmiddels is een inschatting gemaakt van de uitgaven. Dit leidt tot een realistische aflopende ombuiging. In 2023 komt een nieuwe financieringssysteem.

85. Onderuitputting (oude) budget inburgering

Motivering: Het betreft een meer technische maatregel.

87. Inzetten reserve taakmutaties

Motivering: Het betreft meer een technische maatregel.

90. Stelpost loon- en prijsstijging VP vanaf 2023 o.b.v. gewogen gemiddelden

Motivering: Uitvoeren van een technische maatregel, waarvan wij de exacte omvang pas weten bij de Meicirculaire.

Motivering waarom geadviseerd wordt de mogelijkheid voor ombuigingen niet te kiezen

73. Afschrijvingsstelsel gebouwen

Motivering: Alhoewel technisch gezien de afschrijvingstermijnen nog wel verlengd kunnen worden, lijkt het inzetten hiervan niet raadzaam. Er ontstaan in dat geval mogelijk niet realistische afschrijvingstermijnen, zodat de lasten naar later worden verschoven. Voorstel is dit in te zetten als ++ variant.

74. Ontwikkelwinst uit de grondexploitatie inzetten ter dekking exploitatieuitgaven

Motivering: De ontwikkelwinst kan beter via de normale werkwijze in de reserves worden gestort. Er is immers geen directe link met de exploitatieuitgaven.

81. Onderzoek nieuw beleid kaderbrieven

Motivering: Er is onderzoek gedaan naar de kaderbrieven 2018 en 2019. In deze recente kaderbrieven is geen nieuw beleid opgenomen, behalve als gevolg van autonome ontwikkelingen. In die jaren is dus geen relatief gemakkelijke ombuiging te vinden. De veronderstelling is dat hetzelfde beeld in de jaren daarvoor zichtbaar zal zijn, of dat het beleid moeilijker als ombuiging is door te voeren.

86. Verlagen stelpost volume ontwikkeling SDD

Motivering: Dit is geen realistische mogelijkheid. De meest recente cijfers geven aan dat de volumeontwikkeling nog hoger is dan gedacht. De stelpost verlagen is dus geen realistische mogelijkheid op dit moment.

88. Verminderen uren bewegingsonderwijs Oostpolderhal

Motivering: Via contact met het bestuur van de Stichting Oostpolderhal is duidelijk geworden dat niet meegewerkt wordt aan aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst. Derhalve is dit geen realistische ombuiging.

89. Strategisch vastgoedbeheer

Motivering: Het is staand beleid om panden die als niet strategisch vastgoed worden aangemerkt te verkopen. Dit levert in het kader van de ombuigingen geen winst op. Op korte termijn zijn er geen besparende mogelijkheden.

Financiële uitwerking van de varianten

De uitwerking van de ombuigingsvoorstellen zoals hierboven nader beschreven zijn hieronder financieel geduid. De ombuigingen om te komen tot een sluitende begroting 2022 zijn daarbij verdeeld in drie varianten. De basisvariant, de basis + variant en de basis ++ variant. De gedetailleerde uitwerking van de verschillende varianten zijn in de bijlagen nader uitgewerkt.

Alle ombuigingsvoorstellen zijn ingedeeld in categorieën, die ook in de tabellen zichtbaar zijn.

De basisvariant

Financieel meerjarenperspectief 2022-2025 bij toepassing van de basisvariant ombuiging					
indelingsvariant	2022	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo	€ -1.977.000	€ -3.423.000	€ -4.763.000	€ -6.050.000	€ -6.050.000
Ontwikkelingen	€ -864.000	€ -213.000	€ -566.000	€ -643.000	€ -2.190.000
begrotingssaldo gecorrigeerd	€ -2.841.000	€ -3.636.000	€ -5.329.000	€ -6.693.000	€ -8.240.000
Separate ombuigingsvoorstellen basisvariant					
Subsidies	€ 238.944	€ 275.810	€ 360.810	€ 395.810	€ 395.810
Economie	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000
Beheer openbare ruimte	€ 238.000	€ 353.000	€ 453.000	€ 453.000	€ 453.000
Zorgtaken voor kwetsbaren	€ 61.500	€ 70.800	€ 70.800	€ 70.800	€ 70.800
Sport	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Overhead / organisatie	€ 538.500	€ 576.500	€ 578.500	€ 576.500	€ 576.500
inkomsten verhogen	€ 21.500	€ 21.500	€ 21.500	€ 21.500	€ 21.500
financieel technisch	€ 1.070.500	€ 1.095.500	€ 1.140.500	€ 1.085.500	€ 1.005.500
Totaal separate ombuigingsvoorstellen	€ 2.204.944	€ 2.429.110	€ 2.661.110	€ 2.639.110	€ 2.559.110
Uitwerking Businesscase					
Businesscase fietsparkeren	€ 72.000	€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000
Businesscase cultuurplatform	€ -	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Businesscase ruimte en wonen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Businesscase lokale lasten	€ 1.743.000	€ 1.743.000	€ 1.743.000	€ 1.743.000	€ 1.743.000
Structurele dekking lasten toekomstige investeringen	€ -600.000	€ -600.000	€ -600.000	€ -600.000	€ -600.000
Begrotingsresultaat basisvariant	€ 578.944	€ 78.110	-€ 1.382.890	-€ 2.768.890	-€ 4.395.890

Aanvullende toelichting

Businesscase fietsparkeren

In de uitgewerkte businesscase fietsparkeren, wat als bijlage is bijgevoegd, is uitvoering gegeven aan de toezeggingen aan de raad om onderzoek te doen naar mogelijke locaties in het centrum voor het realiseren van een permanente overdekte fietsenstalling tegen zo laag mogelijke structurele kosten. Tevens is dit onderzoek een uitwerking van het ombuigingsvoorstel, om een besparing door te voeren op het fietsparkeren in het centrumgebied.

Businesscase cultuurplatform

Het doel van de businesscase is het onderzoeken op welke wijze een cultuurplatform in Papendrecht kan worden ingericht om de samenwerking en samenhang tussen culturele activiteiten te bevorderen en daarmee tegelijkertijd vanuit een samenhangende visie en inzet te komen tot een kostenbesparing (ombuiging) binnen een bandbreedte tot 30% van het budget.

De inzet van de businesscase is een besparing tot maximaal € 270.000 te realiseren. Hiertoe zullen verschillende scenario's worden uitgewerkt. De businesscase wordt rond de zomer van 2022 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. Vanaf 2023 hebben we nu al rekening met een minimale besparing van € 50.000, met de opmerking dat dit een indicatief bedrag. Op basis van de besluitvorming in 2022 zal de definitieve besparing betrokken worden bij de Kaderbrief 2023.

Businesscase lokale lasten

De businesscase lokale lasten vormt een apart onderdeel in het ombuigingstraject en is als bijlage bij de kaderbrief toegevoegd. Er is onderzocht welke financiële mogelijkheden er zijn om de opbrengsten te verhogen. In de basisvariant is rekening gehouden met een lokale lastendruk rond de 50% goedkoopste gemeenten van Nederland. Een stijging van de lokale lasten met 15% vanaf 2022 wordt

daarbij voorgesteld. Met de financiële uitwerking van de business case lokale lasten is rekening gehouden met de verwachte stijging van de afvalstoffenheffing en rioolheffing over 2022.

Structurele dekking lasten toekomstige investeringen

De stijging van de lokale lasten draagt bij om niet alleen nu maar ook naar de toekomst toe een beter financieel perspectief te bieden aan beleidsmatige ontwikkelingen en noodzakelijke investeringen. Wij kiezen er voor financiële rust in te bouwen voor de komende jaren en vanaf 2022 structureel € 0,6 mln. te reserveren om de toekomstige investeringslasten (waaronder de huisvesting VO-scholen, duurzaamheid etc.) gedeeltelijk te kunnen dekken.

De basis + variant

Financieel meerjarenperspectief 2022-2025 bij toepassing van de basis + variant ombuiging					
indelingsvariant	2022	2023	2024	2025	2026
begrotingsresultaat basis variant	€ 578.944	€ 78.110	-€ 1.382.890	-€ 2.768.890	€ -4.395.890
Ombuigingen basis + variant					
Beheer openbare ruimte	€ 208.000	€ 208.000	€ 208.000	€ 208.000	€ 208.000
Zorg voor kwetsbaren	€ 20.500	€ 20.500	€ 20.500	€ 20.500	€ 20.500
Totaal ombuiging basisvariant	€ 228.500	€ 228.500	€ 228.500	€ 228.500	€ 228.500
Begrotingsresultaat inclusief basis +	€ 807.444	€ 306.610	-€ 1.154.390	-€ 2.540.390	-€ 4.167.390

De basis ++ variant

Financieel meerjarenperspectief 2022-2025 bij toepassing van de basis ++ variant ombuiging					
indelingsvariant	2022	2023	2024	2025	2026
begrotingsresultaat basis + variant	€ 807.444	€ 306.610	-€ 1.154.390	-€ 2.540.390	€ -4.167.390
Ombuigingen basis + variant					
Beheer openbare ruimte	€ 104.000	€ 104.000	€ 314.000	€ 314.000	€ 314.000
Zorg voor kwetsbaren	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
Sport	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
Overhead / organisatie	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000
financieel technisch	€ 18.000	€ 18.000	€ 1.243.000	€ 1.243.000	€ 1.243.000
Businesscase fietsparkeren	€ 66.000	€ 46.000	€ 46.000	€ 46.000	€ 46.000
Businesscase cultuurplatform					
Totaal ombuiging basisvariant	€ 215.500	€ 195.500	€ 1.630.500	€ 1.630.500	€ 1.630.500
Begrotingsresultaat incl. Basis + en ++	€ 1.022.944	€ 502.110	€ 476.110	-€ 909.890	-€ 2.536.890

Aanvullende toelichting

Bij het onderdeel businesscase fietsparkeren wordt in de basis ++ variant ervoor gekozen het fietsparkeren niet door te voeren.

Lange termijn proces ombuigingen

We constateren dat we op de goede weg zijn, maar voor de komende jaren we nog wel een opgave hebben te doen. Zeker met de nog komende forse investering in o.a. de huisvesting voortgezet onderwijs. Wij bieden een goed perspectief naar de toekomst waarin ruimte ontstaat voor nieuwe ontwikkelingen, waarbij het voorzieningenniveau in stand blijft en de lokale lasten in lijn met dit voorzieningenniveau is gebracht. Daarnaast levert wellicht de landelijke discussie rondom de financiering van de Jeugd en het onderzoek naar de omvang van de algemene middelen van de gemeenten om haar taken uit te kunnen voeren een positieve bijdrage op aan het begrotingsresultaat.

Bijlage

Regelgeving structureel en reëel evenwicht

Toelichting regelgeving

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Bepalend hierbij zijn de richtlijnen vanuit het BBV en het toezichtkader van de provincie.

Reëel evenwicht

Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. De gemeente moet zich rekenschap geven van daadwerkelijk te verwachten groei of afname van baten en lasten. Dus het opnemen van stelposten en of taakstellingen die niet concreet genoeg zijn, worden vanuit de provincie gecorrigeerd op het saldo.

Structureel evenwicht

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van structureel evenwicht is belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk structureel.

Structureel of incidenteel?

Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd in de begroting staan (structureel bestaand beleid). Met andere woorden, er is (nog) geen einddatum bekend.

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Deze posten zijn tijdelijk c.q. hebben een eindig doel. Met andere woorden, er is een einddatum bekend. Drie of vier jaar opnemen van een raming is daarbij geen harde scheidslijn. Wanneer de einddatum vier of vijf jaar ligt na het voor het eerst opnemen van een post, kan deze post nog steeds aangemerkt worden als incidenteel. Echter, hoe verder de einddatum ligt na (het hulpmiddel van) drie jaar, hoe moeilijker het is aannemelijk te maken dat sprake is van een reële einddatum.

Van een begrotingspost waarvan de einddatum over tien jaar ligt kan moeilijk aannemelijk gemaakt worden dat deze post het begrotingssaldo incidenteel beïnvloedt. Waar de grens precies ligt is moeilijk aan te geven, aangezien het BBV geen scherpe definitie geeft wat structureel of incidenteel is. Het BBV laat ruimte aan de decentrale overheden omdat dit past bij de eigen beoordeling van de lokale omstandigheden ('principle based'). De gehanteerde uitgangspunten dienen vooraf in beleidsnota's (bijvoorbeeld de financiële verordening) te zijn vastgelegd. Papendrecht heeft dit (nog) niet expliciet vastgelegd.

Bestemmingsreserve kapitaallasten

Voor de dekking van kapitaallasten kan de raad een bestemmingsreserve kapitaallasten instellen, mits aan de voorwaarden uit de Notitie materiële vaste activa 2017 van de Commissie BBV voor deze bestemmingsreserve is voldaan.

- Een bestemmingsreserve kapitaallasten moet van voldoende omvang zijn om de kapitaallasten gedurende de gehele vastgestelde afschrijvingsperiode aan de reserve te kunnen onttrekken.
- Wanneer het saldo van de bestemmingsreserve minder is dan de boekwaarde van de desbetreffende activa, dan kunnen de kapitaallasten slechts naar rato aan de bestemmingsreserve kapitaallasten worden onttrokken, waarbij de afschrijvingstermijn gelijk moet blijven.
- Als de afschrijvingstermijn wordt gewijzigd, wordt ook de dekking opnieuw berekend.

- De bestemmingsreserve kapitaallasten is gekoppeld aan de betreffende investeringen. Dit houdt in dat wanneer de investering qua fasering anders verloopt, de onttrekking hierop wordt aangepast.
- Rentelasten worden niet vanuit de bestemmingsreserve gedekt.

Bestemmingsreserve rente

Er ligt een uitspraak van de commissie BBV dat gezien de vrij unieke situatie met betrekking tot de verkoop van Eneco en de gevolgen daarvan op de financiële huishouding van de gemeente in deze situatie ingestemd wordt dat voor de dekking van alleen de rente (= 1 aspect van de kapitaallast) een bestemmingsreserve mag worden gevormd die analoog aan de bestemmingsreserve ter dekking van kapitaallasten als structureel dekkingsmiddel ter dekking van rentelasten wordt ingezet. Dit tot max. de hoogte van de boeterente bij herfinanciering van de lening portefeuille. Zie ook ombuigingsnummer 76 herfinanciering leningen deel II. De structurele vrijval kan worden ingezet als gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten huisvesting voortgezet onderwijs en is derhalve als basis ++ benoemd.

Inzet surplus binnen de algemene reserve

Onder voorwaarden is het voor gemeenten toegestaan om onttrekkingen aan de algemene reserve ten gunste van de exploitatie te brengen zonder deze mutatie op te nemen op het overzicht van incidentele baten en lasten. Deze bepaling is echter niet 'de reddingsboei' om de begroting meerjarig structureel in evenwicht te brengen.

Inzet van de algemene reserve voor een periode van maximaal vier jaar (= termijn begroting + meerjarenraming) kan zonder voorafgaande toestemming van de toezichthouder worden geraamd in de (meerjaren)begroting. Hierbij mag geen sprake zijn van een opschuivende inzet van de algemene reserve. Na afloop van de periode van vier jaar kan niet aansluitend opnieuw besloten worden tot inzet van de algemene reserve. Daarnaast moeten de ingezette middelen worden afgebouwd, zodanig dat na afloop van de periode structurele middelen zijn geraamd om de wegvallende inzet van de algemene reserve te compenseren. Het besluit tot inzet moet expliciet door de raad genomen worden bij voorkeur met een afzonderlijk raadsbesluit. Het verdient echter wel aanbeveling om voor de inzet van de algemene reserve vooraf met de toezichthouder af te stemmen of aan alle voorwaarden wordt voldaan. Inzet van de algemene reserve voor een periode van langer dan vier jaar kan slechts in **uitzonderlijke** gevallen.

Welke voorwaarden gelden voor een juiste toepassing?

- Inzet van de algemene reserve geldt alleen voor het deel dat volgens de toezichthouder geen deel uitmaakt van de benodigde weerstandscapaciteit.
- De risico's moeten volledig gekwantificeerd en onderbouwd zijn, zodat aantoonbaar is hoe groot het vrij inzetbare bedrag van de algemene reserve is. (Onder niet (volledig) gekwantificeerde risico's vallen onder andere PM-posten.)
- Het totaalbedrag van het inzetbare deel van de algemene reserve moet bij het besluit tot de inzet aanwezig zijn in de algemene reserve.
- Voor het totaalbedrag van de inzet wordt een afzonderlijke dekkingsreserve gevormd.
- Na het besluit tot inzet kan de jaarlijkse inzet niet meer verhoogd worden. Verlaging of geheel beëindigen van de inzet van de algemene reserve is wel mogelijk.
- Zolang inzet onderdeel uitmaakt van de (meerjaren)begrotingen, dienen alle jaarschijven, waar de inzet van de algemene reserve niet meer opgenomen is, structureel en reëel in evenwicht te zijn.
- Na het vervallen van de inzet van de algemene reserve moet dus sprake zijn van een situatie dat geen noodzaak meer bestaat om incidentele middelen in te zetten om de begroting structureel in evenwicht te brengen.